

Jaarverslag 2015

Stichting Humanistische Omroep

Hilversum

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Inhoud

<i>Voorwoord Bestuursverslag Stichting en Vereniging</i>	3
<i>Bestuursverslag 2015</i>	5
<i>Jaarrekening</i>	25
<i>Balans per 31 december 2015 (na resultaatbestemming)</i>	26
<i>Exploitatierekening 2015 volgens de categoriale indeling</i>	28
<i>Toelichting op de exploitatierekening per kostendrager</i>	29
<i>Toelichting op nevenactiviteiten 2015 per cluster</i>	31
<i>Kasstroomoverzicht over 2015</i>	32
<i>Sponsorbijdragen en bijdragen van derden</i>	33
<i>Direct aan derden toegekende subsidies</i>	34
<i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>	35
<i>Toelichting op de balans per 31 december 2015</i>	37
<i>Toelichting op de exploitatierekening 2015</i>	44
<i>Aantal FTE ultimo boekjaar (model V b)</i>	51
<i>Gemiddeld aantal FTE boekjaar (model V c)</i>	51
<i>Overige gegevens</i>	52
<i>Statutaire regeling resultaatbestemming</i>	52
<i>Voorstel resultaat bestemming</i>	52
<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	52
<i>Controleverklaring</i>	53

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Vooraf

Als we de programma's, de gebeurtenissen, de documenten en de blogs van 2015 de revue laten passeren, dringt zich één waarneming op.

Een wonderlijk dubbelzinnig jaar was 2015 voor de Stichting Humanistische Omroep en voor de Vereniging Investeer in Human. Een gevolg van dat de één werd afgebouwd en de ander opgebouwd.

Het jaar 2015 kon niet beter beginnen. Op 13 januari kwam de brief van het ministerie van OCW waarin de staatssecretaris de Vereniging Investeer in Human voor de concessieperiode 2016-2021 de status van aspirant-omroep verleende.

Daarmee kwam een einde aan een periode van bijna twee jaar die in het teken stond van het werven van meer dan 50.000 leden, het opbouwen van een vereniging en van het overtuigen van de programmatische waarde van Human voor de publieke omroep. Met het gedroomde succes als sluitstuk.

Aan de erkenning was de voorwaarde verbonden om op 1 januari 2016 te beschikken over een positief saldo op de balans. De tekorten als gevolg van de investeringen in de ledenwerfcampagne moesten ingelopen worden. De VPRO verzorgde onze ledenadministratie. Daarmee was de koek grotendeels op. Dit zorgde ervoor dat de Vereniging in 2015 nauwelijks activiteiten kon ontwikkelen.

Wij kunnen ons voorstellen dat onze leden zich afvroegen wat hun lidmaatschap nu precies inhield. Veel hebben ze van ons niet kunnen horen. En dan moest er ook nog een jaar gewacht worden totdat de omroep waar ze lid van waren geworden zou gaan uitzenden. Maar het uiteindelijke doel werd gehaald: de Vereniging Investeer in Human voldeed op 1 januari 2016 aan alle eisen.

Natuurlijk heeft de Vereniging, zoals uit dit jaarverslag blijkt, niet een jaar op haar handen gezeten. Op allerlei terreinen zijn verkenningen verricht om ervoor te zorgen dat in 2016 zowel inhoudelijk, organisatorisch als financieel een perspectiefrijke start gemaakt kon worden.

Ook al beschikken we over jarenlange ervaring als publieke omroep, de systematiek waaronder een aspirant-omroep valt was voor ons in veel opzichten nieuw. Zonder de behulpzame wegwijzers van VPRO en NPO hadden we de weg niet gevonden. Net zo min was het gelukt zonder onze medewerkers en velen uit ons netwerk, die veel van hun vrije tijd aan de voorbereidingen voor de start van de Vereniging hebben besteed.

Op onze medewerkers werd in 2015 een zware wissel getrokken: gelijktijdig werkte in wezen dezelfde organisatie op een ander niveau immers onverdroten voort. De programmatische doelstellingen werden waargemaakt, de bedrijfsvoering was op orde. Hier was de weg bekend, de eindbestemming in zicht.

Voor de Stichting Humanistische Omroep was 2015 niet alleen het jaar waarin de bezuinigingen van kabinet-Rutte I zich in volle omvang deden gelden. Om dit op te vangen was eind 2014 een ingrijpende reorganisatie nodig. De opheffing van levensbeschouwelijke omroepstichtingen als Human door kabinet-Rutte II zorgde ervoor dat er - met de inkt van het vorige reorganisatieplan nauwelijks droog - er opnieuw gereorganiseerd moest worden. Alleen dan kon er per 1 januari 2016 gewerkt worden aan een *volhoudbare* toekomst voor de Vereniging Investeer in Human.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Building a better
working world

Moeilijk te begrijpen allemaal, zeker voor de medewerkers die met hart en ziel gewerkt hadden aan het mogelijk maken van de doorstart van Human en desondanks hun baan kwijt raakten.

Niettemin hebben zij en hun collega's de Stichting Human een bijzonder jaar bezorgd. Door de kwaliteit van hun programma's, die meer dan ooit aantoonbaar impact hadden op brede sectoren in de samenleving. Door de lenige wijze waarop zij in weerwil van alle onzekerheid de organisatie draaiende hielden.

Wij zijn hen allen zeer dankbaar, dat zal duidelijk zijn.

Op moment van schrijven is de weg naar het reisdoel nog vol onzekerheden. Onze medewerkers, ons maatschappelijk netwerk, de VPRO, meer dan 60.000 leden, ons publiek: zij staan er garant voor dat we uiteindelijk ons doel halen: Human als duurzame publieke mediabeweging.

Bert Janssens,
Directeur Stichting Humanistische Omroep,
Dagelijks Bestuurder Vereniging Investeer in Human.

Magdeleen Sturm,
Voorzitter Bestuur Stichting Humanistische Omroep,
Voorzitter Raad van Toezicht Vereniging Investeer in Human.

Hilversum, 15 maart 2016.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Bestuursverslag Stichting Humanistische Omroep 2015

Verweven

Het spreekt vanzelf dat in 2015 bestuur en toezicht van de Stichting Humanistische Omroep en de Vereniging Investeer in Human in toenemende mate verweven raakten. De overgang van de Stichting naar de Vereniging en vervolgens de formele overname van onderneming per 1 januari 2016 bepaalden naast afzonderlijke strategische, programmatische, organisatorische en financiële onderwerpen beide agenda's. Waar mogelijk en wenselijk werd ook continuïteit op het niveau van bestuur en toezicht nagestreefd.

Bestuurders en toezichthouders van Stichting en Vereniging hielden hun vergaderingen steeds op dezelfde dag. Men diende elkaar wederzijds van advies, vanzelfsprekend met behoud van ieders autonomie.

Dit veranderde na de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Investeer in Human van 29 september 2015. Het Bestuur van de Vereniging trad af, een Raad van Toezicht werd ingesteld. De toezichthoudende bestuurders van de Stichting Humanistische Omroep, Magdeleen Sturm, Farid Tabarki en Sem Bakker werden benoemd tot toezichthouders van de Vereniging Investeer in Human. Vanaf dit moment combineerden zij beide functies.

Om de scheiding tussen Stichting en Vereniging op financieel vlak te waarborgen trad Laura Bouwmeester, bestuurslid van de Stichting met financiën in haar portefeuille, niet toe tot de Raad van Toezicht van de Vereniging. Wel bleef zij als adviseur betrokken bij de Vereniging.

De bestuursleden

In 2015 bestond het Bestuur uit de toezichthouders:

Magdeleen Sturm, voorzitter en toezichthouder namens het Humanistisch Verbond

Laura Bouwmeester-den Broeder, penningmeester en personeelscontact,

Farid Tabarki, mediadeskundige,

Sem Bakker, toezichthouder

Vice-voorzitter en dagelijks bestuurder: Bert Janssens

Adviseurs:

Tati Freeke-Suwarganda,

Haroon Sheikh (vanaf 10 september)

De vergaderingen

De bestuursvergaderingen vonden plaats in de Amsterdamse vestiging van Human op:

10 februari, 15 april, 18 juni, 10 september en 12 november.

Op 10 december vond in Amsterdam de jaarlijkse bijeenkomst met de Programmaraad en het personeel plaats.

Door middel van telefonische consultaties werden de bestuursleden geïnformeerd met betrekking tot de belangrijkste punten van bespreking.

De vergaderingen werden o.l.v. Bert Janssens voorbereid door secretariaatsmedewerker Henk van Til (ook notulist), administrateur Elise Beukelman-den Hartog, beleidsmedewerker Kees Vlaanderen en hoofdredacteur Marc Josten, die de vergaderingen ook bijwoonden.

Externe bijeenkomsten en afspraken met toezichthouders

Op 2 maart nam Sem Bakker in Amsterdam deel aan een gesprek met Elise Beukelman-den Hartog (Administrateur), Vincent Wensink (Verenigingsmedewerker) en Bert Janssens (Dagelijks bestuurder). Onderwerpen van gesprek waren: nieuwe bestuursprofielen, overgang onderneming, (stichting naar vereniging), auteursrechten en de concept-samenwerkingsovereenkomst VPRO/Human.

Op 5 maart nam Sem Bakker met 10 Human personeelsleden in Hilversum deel aan de eerste zogenaamde 'Cultuurkaart sessie' o.l.v. de Argumentenfabriek met Kees Kraaijeveld en Bas Ebskamp.

Op 11 maart nam Magdeleen Sturm met 10 Human personeelsleden in Hilversum deel aan de tweede 'Cultuurkaart sessie' o.l.v. de Argumentenfabriek.

Op 16 maart nam Farid Tabarki met 10 human personeelsleden in Amsterdam deel aan de derde 'Cultuurkaart sessie' o.l.v. de Argumentenfabriek.

Op 20 maart vond in Amsterdam een vervolgesprek plaats over de overgang van onderneming. Daarbij waren naast Sem Bakker, Elise Beukelman-den Hartog, Bert Janssens en Misja Pekel aanwezig.

Op 15 april overlegde Laura Bouwmeester-den Broeder als toezichthouder belast met de portefeuille financiën met de accountants van Ernst & Young Accountants LLP (EY): Jaap de Jong en Monique van Leeuwen over het financiële jaarverslag over 2014. Daarbij waren tevens aanwezig administrateur Elise Beukelman-den Hartog en dagelijks bestuurder Bert Janssens.

Op 7 mei was er een vervolgesprek van Sem Bakker met Elise Beukelman-Den Hartog, Misja Pekel en dagelijks bestuurder Bert Janssens om verdere afspraken te maken over de opheffing van de Stichting Human en alle kwesties rondom de overname van onderneming.

Op 20 mei en 9 juni vonden in Amsterdam kennismakingsgesprekken plaats van Bert Janssens en Magdeleen Sturm met Haroon Sheikh. Later dit jaar (29 september) is hij op de Algemene Ledenvergadering in Hilversum officieel benoemd als lid van de Raad van Toezicht van Human. De heer Sheikh zal daarnaast de bestuursvergaderingen bijwonen als adviseur.

Op 21 september vond op het kantoor van Human in Amsterdam een bijeenkomst plaats van de toezichthouders en bestuurders van VPRO en Human. Namens Human waren daarbij aanwezig: Magdeleen Sturm, Sem Bakker, Bert Janssens. Het concept van de VPRO/Human samenwerkingsovereenkomst alsmede twee opties voor de toekomst van aspirant-omroep Human werden besproken.

Op 11 november vond een functioneringsgesprek plaats van toezichthouders Magdeleen Sturm en Farid Tabarki met dagelijks bestuurder Bert Janssens. Daarin werden de afspraken geëvalueerd die eerder dit jaar met hen (op 11 februari) waren gemaakt over minder werken, opvolging starten en het verzoek van het bestuur tot meer grip op besluiten.

Naast deze reguliere vergaderingen bezochten leden van het bestuur voorstellingen, tv-opnames en debatten, en waren er één op één gesprekken van toezichthouders met de directie, programmamakers en overige medewerkers. Wekelijks werden de toezichthouders op de hoogte gesteld van relevante ontwikkelingen via de blog van Bert Janssens op humanintranet.nl

Programmaraad Human

In 2015 vonden vergaderingen plaats op de volgende data:

9 maart, 1 juni, 7 september en 16 november.

Het jaarlijkse diner met Bestuur en personeel was op 10 december.

Leden Programmaraad in 2015:

Joachim Duyndam

Oscar van der Kroon

Monique Busman

Astrid van Pelt

Eva Grosfeld

Ben van Heesbeen

Daan Roovers

Laurens Knoop

Floor Maas

John Appel

Cristel Sunter

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Hasse van Nunen
Martijn Walraven
Erik de Vrede

Namens Human: Bert Janssens (voorzitter), Marc Josten, Annelies de Korver, Cora van Dijk en Rina Spigt.

In 2015 namen afscheid: Reine Rek, Francien Winsemius en Ineke de Vries

De concessie

Bijlage 1 bevat het inhoudelijk kader van het meerjarenbeleidsplan 2010-2016, dat als onderbouwing ingediend werd bij de aanvraag voor de verlening van de deze periode betreffende concessie als levensbeschouwelijke omroep in het kader van het mediawetsartikel 2.4.2.

De organisatie

Op basis van de in 2010 vervaardigde rapporten van Thaeis en Alons & Partners werd door het Bestuur een organogram vastgesteld, dat voor HUMAN op inhoudelijk en organisatorisch niveau de voorwaarden schept om te komen tot een daadwerkelijk crossmediaal werkend mediabedrijf, dat ingericht is om de toegekende zendtijd te realiseren. Daarbij werden als randvoorwaarden gesteld dat met het oog op de te verwachten bezuinigingen zo minimaal mogelijk langlopende verplichtingen aangegaan moesten worden, terwijl tegelijkertijd gewerkt moest worden aan verjonging van het personeelsbestand. Het ook in 2015 gehanteerde organogram is (als bijlage 2) opgenomen in dit verslag.

De uitkomsten van drie 'Cultuurkaart' sessies o.l.v. de Argumentenfabriek zijn verwerkt in de concept-Human Cultuurkaart, (bijlage 3 d.d. 8 april) en een grafische voorstelling (Edith Made It, omslag). Hierin maakt Human voor zichzelf, de publieke omroep, en voor zijn netwerken duidelijk maakt wat Human is, wat de kernwaarden zijn, en zijn manier van werken.

CIPO

In bijlage 4 wordt verslag gedaan van de wijze waarop het Bestuur en de organisatie opvolging hebben gegeven aan de richtlijnen van de CIPO.

De platforms

Human zond ook in 2015 zijn televisieprogramma's uit op NPO1, NPO2 (het grootste deel) en NPO3 en via de verschillende themakanalen van de NPO, met name NPODoc24. Ook in 2015 was Human prominent aanwezig op het kinderkanaal Z@pp. NPO Radio5 was de voornaamste radiozender. NPO Radio1 was het platform voor de samenwerking met de VPRO in Argos.

De website www.human.nl is het virtuele plein waarop het televisie-, radio- en internetwerk van Human vindbaar was. In 2015 vond de participatie van onze doelgroepen in toenemende mate via facebook en twitter plaats. Daarnaast was HUMAN actief op sites en platforms waar deze doelgroepen zich bevinden. HUMAN stelde al zijn programma's ter beschikking van uitzendinggemist.nl en andere archief-online diensten van NPO en Beeld & Geluid.

Vanuit het humanisme en de daarmee samenhangende seculiere filosofie richt Human als levensbeschouwelijke omroep zich op alle platforms thematisch op morele en ethische dilemma's, mensenrechten, identiteitsvraagstukken, levenskunst en het humanistisch perspectief op de actuele, sociale en culturele ontwikkelingen, zowel nationaal als internationaal. Human beperkt zich daarbij tot vier genres: filosofische en daarmee verwante programma's, onderzoeksjournalistiek, documentaire, debat en drama.

Bestuursagenda

Allereerst was er het monitoren van de ontwikkeling van Human als levensbeschouwelijke omroep op programmatisch-, financieel-, organisatorisch- en

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

personeelsgebied. Binnen dit kader was er specifieke aandacht voor de mogelijke risico's als gevolg van het stopzetten van de subsidiëring voor de 2.4.2.-omroepen, waaronder Human.

Deze analyse had niet alleen betrekking op de Stichting Humanistische Omroep maar strekte zich ook uit over haar 'opvolger', de Vereniging Investeer in Human.

Met dit laatste is het tweede genoemde thema benoemd: de overname van onderneming door de Vereniging Investeer in Human van de Stichting Humanistische Omroep. Het bestuur stelde zich daarbij ten doel zo veel mogelijk continuïteit te garanderen, zowel in het belang van de geschiedenis, de expertise, het netwerk en het personeel van de Stichting, als om de start van de Vereniging als aspirant-omroep per 1 januari 2016 zo soepel mogelijk te laten zijn.

Van belang voor het bestuurlijk functioneren was daarnaast de vergadering van 22 februari. Daar stond de zelf-evaluatie op de agenda. De directie was hierbij niet aanwezig.

Monitor

De toezichthouders van het Bestuur beperkten hun taken als monitor niet alleen tot behandeling van relevante onderwerpen op de bestuursvergadering. Hun overige activiteiten en in het bijzonder de gesprekken met medewerkers voorzagen de toezichthouders van additionele informatie. Hierdoor en door middel van het weekboek van de directie op humanintranet.nl, de bijdragen van personeelsleden op deze blog en de bespreking hiervan als vast onderdeel van de vergadering was er sprake van een sterke binding met en de kennis van de wijze waarop uitvoering werd gegeven aan het overeengekomen beleid op de verschillende gebieden en van de cultuur van de organisatie.

Programmatistische Ontwikkeling

Hoewel de inhoudelijke evaluatie van de programma's gedelegeerd is aan de Programmaraad was de programmatistische inhoud een vast agendapunt van de vergaderingen. Ook in 2015 legde het Bestuur vooral nadruk op de continuïteit van de kwantiteit en kwaliteit van de programmering ondanks de bezuinigingen en de schaduw van de naderende opheffing per 2016. Het Bestuur constateert dat de in 2014 geïmplementeerde reorganisatie hiervoor de juiste voorwaarden heeft geschapen. Wij zijn de NPO dankbaar voor de wijze waarop gereageerd werd op het verzoek om gebruik te mogen maken van een deel van de in voorgaande jaren overgedragen reserve en de extra bijdrage.

Het kader van de programmering in 2015 werd bepaald door het in 2010 vastgestelde Thaeis-rapport. In het bijzonder ging het hierin om versterking van het humanistische- en levensbeschouwelijke aanbod en van programmering die de maatschappelijke impact van Humans werk zou versterken.

Het Thaeis-rapport leverde de opzet op voor een verscherping van het profiel van Human als levensbeschouwelijke omroep door de focus te richten op crossmediale programma's waarin vanuit het humanisme en de seculiere filosofie antwoord wordt gezocht op levensvragen en maatschappelijke problemen.

Investering in eveneens crossmediale onderzoeksjournalistiek gericht op vanuit onze humanistische levensbeschouwing urgente thema's, zou voor een versterking van de impact van de Human-programmering moeten zorgen.

Humanisme

De samenwerking met het Humanistisch Verbond en met de partner-organisaties van de Humanistische Allianties zorgde in 2015 niet alleen voor bijzondere radio- en tv-programma's, maar ook voor een toename van het gebruik van onze programma's tijdens bijeenkomsten in het land en in het bijzonder in het onderwijs.

De traditionele programmering op *Wereldhumanismedag*, 21 juni, kreeg een bijzondere invulling door de live-uitzending van *Het Filosofisch Kwintet* en andere programma's vanaf het zeer druk bezochte door de gezamenlijke humanistische

beweging, waaronder Human, georganiseerde *Mag Het Licht Aan Festival* in de Tolhuistuin in Amsterdam.

Succesvol waren de projecten in samenwerking met het Humanistisch Vormingsonderwijs (HVO) en Schooltelevisie van de NTR en het basisonderwijs rond De Vloer Op Jr.

De samenwerking met het Humanistisch Verbond rond de documentaire *Onder Ongelovigen* zorgde mede, door de door het Humanistisch Verbond in het hele land georganiseerde bijeenkomsten, tot in moskeeën toe, voor aantoonbare impact door de agendering in de media, de politiek en bij het publiek van de schending van de mensenrechten van afvalligen binnen de islam.

Filosofie

Ons contact met een jongere doelgroep werd in 2015 verder versterkt door de ontwikkeling van het door onze filosofie-partner *The School of Life* in nauwe samenwerking met Human georganiseerde *Brainwash Festival* in Amsterdam. Begonnen als evenement om leden voor Human te werven, groeide het festival met bijna 3.000 betalende bezoekers in twee jaar tijd uit tot het grootste kennisfestival van het land. De programma's die Human tijdens het festival opnam en later uitzond hadden een zodanig bereik dat rondom de uitzending de facebook-pagina *Durf te Denken* van 40.000 naar bijna 50.000 volgers groeide.

Het filosofie-aanbod van Human werd via *Dus ik Ben*, *Het Filosofisch Kwintet*, documentaires, en *OBA Live* dusdanig versterkt, dat Human als platform voor dit genre erkenning kreeg als een volstrekt eigen en herkenbare toegevoegde waarde voor de publieke omroep.

Onderzoeksjournalistiek, drama, documentaire

Argos-TV Medialogica versterkte de positie van Human als producent van crossmediale onderzoeks-journalistieke programma's met een geheel eigen invalshoek: de wijze waarop media van invloed zijn op onze perceptie van de werkelijkheid. Daarbij slaagde het programma er in om niet alleen te voldoen aan haar informatieve taak, maar aan haar 'opvoedende', door de kijker behulpzaam te zijn bij het leren doorgronden van de media-dynamiek. Het intensieve gebruik van het programma in het onderwijs in het afgelopen jaar laat het belang hiervan duidelijk zien.

Het aanbod van documentaires en drama bleef achter bij dat van eerdere jaren. Dit was ingecalculeerd.

Voor deze genres geldt dat ze een lange productietijd hebben, dat ze duur zijn en een groot beroep op de liquiditeit doen, en dat moeilijk te plannen valt wanneer ze uitzendklaar zijn.

Het Bestuur wilde vermijden dat de Stichting aan het eind van 2015 nog dure programma's in voorraad zou hebben, met alle ingewikkelde financiële consequenties voor de Vereniging Investeer in Human.

Desalniettemin zorgde een documentaire als *De Tegenprestatie* voor grote impact, zowel door uitzending als door de debatten en educatieve projecten die nadien werden georganiseerd.

Nog groter was de niet door ons georganiseerde impact van het Duivelse Dilemma *Mijn Zoon is Jihadist*. Door kijkers buiten ons om op facebook-pagina's gezet werd dit drama na uitzending via sociale media door meer dan 300.000 mensen gezien.

In termen van programmakwaliteit en impact verdienen ook onze twee samenwerkingsprojecten met de VPRO *De Val van Srebrenica* en *De Volmaakte Mens* grote lof.

OBA Live

Het Bestuur betreurt dat er eind 2015 een einde moest komen aan een belangrijke pijler van Humans programmering, het radioprogramma *OBA Live*. Met het opheffen van de 2.4.2.-omroepen verviel de zendtijd voor levensbeschouwelijke programma's

op NPO Radio5. Op de als enige resterende zender voor gesproken woord, NPO Radio1, bleek geen plaats voor dit voor ons kenmerkende programma of voor een opvolger daarvan te zijn. Het gemis zal voorlopig moeilijk op te vangen zijn, en slaat een bres in de door het Bestuur nagestreefde beleid, dat gericht was op continuïteit, ook na 2015, van beeldbepalende programma's.

Internet

Zorgen waren er ook in 2015 vooral over de site www.human.nl. Na de in 2014 grotendeels mislukte herstructurering nam het bezoek toe. Dat gebeurde ook nu, maar wel in bescheiden mate. Als gevolg van de bezuinigingen en reorganisatie beschikte Human niet over de middelen en medewerkers om het bezoek substantieel te vergroten. De beschikbare gelden stonden in de verste verten niet in verhouding tot het toenemende belang van internet voor een media-organisatie als Human. Net zoals in 2014 moet Human het, voor wat zijn bereik op internet betreft, hebben van de sociale media. In het bijzonder onze pagina's op facebook leidden regelmatig tot een omvangrijk interactief verkeer.

Het Bestuur constateert dat ondanks bezuinigingen en reorganisatie en alle onzekerheid over de toekomst, Human zich in 2015 op veerkrachtige wijze programmatisch ontwikkeld heeft binnen het vastgestelde beleidskader. Doordat vooral dankzij de steun van NPO2 programma's veelal op identieke tijdstippen werden uitgezonden als in 2014 bleef ons publieksbereik ondanks de door de bezuinigingen noodzakelijke geringere kwantiteit op een stabiel peil.

Rutte I / Rutte II

In al haar vergaderingen en besprekingen volgde het Bestuur de wijze waarop de bezuinigingen van het kabinet-Rutte I ingrepen op het dagelijkse reilen en zeilen van de organisatie. In 2015 kregen deze pas hun volle beslag.

In eerdere bestuursverslagen werd vastgesteld dat het onderzoek uit 2011 van de Boston Consultancy Group (BCG) naar de wijze hoe de in het regeerakkoord van het kabinet-Rutte I aangekondigde bezuinigingen zo gerealiseerd konden worden dat de aantasting van de programmatische kwaliteit zo minimaal mogelijk zou zijn voor Human, niet veel aanknopingspunten voor haar eigen bezuinigingsstrategie bood. Door de al eerder gerealiseerde verhuizing naar de VPRO (in januari 2011) was de belangrijkste efficiencyslag al gemaakt. De schaarse middelen zorgden ervoor dat ook op dit gebied de door de BCG op omroep breed niveau gesignaleerde mogelijkheden niet voor Human toepasbaar waren.

Ook de voorgestelde programmatische aanpassingen waren niet toereikend om de bezuinigingsdoelstellingen te halen. De belangrijkste steun bij het in 2013 aangenomen en vanaf 2014 geïmplementeerde reorganisatieplan werd gevonden in het in 2010 genomen besluit om bij de toenmalige zendtijduitbreiding zo min mogelijk langlopende verplichtingen aan te gaan. Het zorgde ervoor dat de reorganisatie relatief mild uitpakte, al viel er aan gedwongen (deeltijd-)ontslagen niet te ontkomen. Centraal in dit reorganisatieplan staat een matrix waarin gedetailleerd is benoemd welke functies en taken vanaf 1 januari 2014 geleidelijk over zouden gaan naar de VPRO en welke bij Human bleven. Ondersteunende diensten gingen naar de VPRO, programmatische en de programmering direct ondersteunende diensten bleven bij Human. Dit proces is in 2015 afgerond.

Van belang in de strategie van het Bestuur was daarnaast om het reserve media-aanbod van de Stichting in 2013 en 2014 op een zodanig niveau te houden, dat hieruit in 2015 een substantiële bijdrage geleverd kon worden aan de programmering. In samenhang met het besluit van de Raad van Bestuur van de NPO om een deel van in eerdere jaren overgedragen reserve media-aanbod ter beschikking van de programmering van Human te stellen, konden zo inderdaad de effecten van de bezuinigingen van kabinet-Rutte I binnen de perken gehouden worden.

De condities leken ten tijde van het jaarverslag over 2014 voor handen om niet alleen tot 1 januari 2016 op verantwoorde wijze en in weerwil van de hoge bezuinigingen de doelstellingen van Human te realiseren maar ook om vanuit de bestaande formatie de organisatie over te dragen aan de Vereniging Investeer in Human. In 2014 werd daartoe voor 2015 een begroting opgesteld, die in 2015, maar ook daarna continuïteit in organisatie, kwantiteit en kwaliteit zou kunnen waarborgen, o.a. door het aantal eventueel in 2016 doorlopende verplichtingen tot een minimum te beperken.

In de lente van 2015 constateerde het Bestuur dat de opheffing van de 2.4.2.-omroepen door het kabinet-Rutte II ook bij Human ondanks de doorstart als aspirant-omroep wel degelijk een nieuwe reorganisatie noodzakelijk maakte. Geconstateerd werd dat voortzetting van de bestaande personeelsformatie in een per 1 januari 2016 drastisch veranderde omgeving niet te verantwoorden risico's met zich mee zou brengen.

Hoewel we ons ten doel stelden om zo min mogelijk een beroep te doen op de door het Ministerie van OCW hiervoor ter beschikking gestelde middelen om de frictiekosten op te vangen, ontkwamen we er niet aan om de banen van 5 medewerkers te schrappen.

In één geval betrof het pensionering van een medewerker wiens functie verviel. Voor de overige medewerkers werd een beroep gedaan op de frictie-middelen van OCW. Het reorganisatieplan werd door Bestuur en directie opgesteld in samenspraak met de Personeelsvertegenwoordiging, de Personeelsvergadering en de vakbonden, die allen een positief advies uitbrachten.

Vanzelfsprekend werd het reorganisatieplan zodanig opgesteld dat er een organisatie overbleef waarmee de Vereniging Investeer in Human in staat gesteld werd niet alleen door een zakelijk gezond fundament, maar ook door de gehandhaafde inhoudelijke expertise invulling te geven aan het beleidsplan van de Vereniging voor de periode 2016-2021.

Deze derde reorganisatie in het bestek van vijf jaar was vooral voor de medewerkers die met ontslag geconfronteerd werden maar ook voor de organisatie als geheel de meest bittere en emotioneel geladen. Met de erkenning als aspirant-omroep leek het voortbestaan van Human op alle fronten gegarandeerd. Nu verloren zeer gewaardeerde medewerkers die met zo veel inzet zo veel van hun tijd besteed hadden aan de gevoerde ledenwerf campagne toch nog hun baan. Het sloeg een gat in de organisatie en in werksfeer. Voor de eerdere euforie was geen plaats meer. Het Bestuur betreurt deze ontwikkeling, die niet te vermijden bleek.

Inmiddels is het begin 2016. De overgang van Stichting naar Vereniging is gerealiseerd. Het personeel werkt nu in dienst van de Vereniging. De lopende financiële zaken worden afgehandeld door de administrateur die hiervoor part-time naar de Stichting is gedetacheerd. Na voltooiing van de afhandeling beslist het Bestuur over de toekomst van de Stichting.

Overige monitoring

Naast deze agenda-bepalende onderwerpen heeft het Bestuur op haar vergaderingen de verdere ontwikkelingen op personeels-, programmatisch- en financieel gebied gevolgd en getoetst aan het uitgezette beleid. Ook de opvolging van de CIPO-richtlijnen was onderdeel van de bestuurlijke aandacht.

Vooraf van belang waren de analyse van kwartaalcijfers en de prognose voor de rest van het jaar. Op iedere vergadering werd gekeken naar de analyse van het onder handen werk en de programmavoorraad.

Ook is de in 2009 ingestelde verscherping van het risicomanagement voortgezet. Het Bestuur constateert ook over 2015 dat de ondernomen stappen hebben geleid tot goed inzicht in en toezicht op de inhoudelijke en financiële ontwikkeling van coproducties.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY

Building a better
working world

Overgang en overname

Door het bestuur van de Stichting Humanistische Omroep en van de Vereniging Investeer in Human werd in februari een gezamenlijk stappenplan opgezet om de overgang en de daarbij behorende formele overname van onderneming per 1 januari 2016 te realiseren. In dit stappenplan was de Stichting verantwoordelijk voor continuïteit van programmering en bedrijfsvoering, de verdere ontwikkeling van expertise, de inventarisatie van materieel en immaterieel eigendom en het in financieel opzicht zo 'schoon' doorgeven van de organisatie aan de Vereniging, inclusief het voldoen aan alle verplichtingen aan de NPO, het CvDM en het Ministerie van OCW.

In het voorafgaande is beschreven hoe de Stichting invulling heeft gegeven aan zijn taken voor zover ze de programmatische, financiële en organisatorische ontwikkeling betreffen.

Van belang is dat het Bestuur daarnaast in samenwerking met alle medewerkers en ondersteund door de specialisten van *De Argumentenfabriek* de bedrijfscultuur grondig geanalyseerd heeft. Het leverde een accurate 'Cultuurkaart' op, die de kenmerken inzichtelijk maakt van de over te nemen organisatie.

Deze 'Cultuurkaart' maakte deel uit van het reorganisatieplan dat nodig was vanwege de opheffing van de 2.4.2.-omroepen. (bijlage 3)

Het archief is in kaart gebracht inclusief de daarbij behorende rechten. Deze rechten vallen vanwege media-wettelijke bepalingen voor een periode van drie jaar toe aan de NPO. Overeengekomen is dat de Vereniging Investeer in Human het programma-archief en de rechten beheert.

De overdracht van archief en rechten is vastgelegd in een overeenkomst tussen de Stichting Humanistische Omroep en de Vereniging Investeer in Human.

Het materiële eigendom dat reeds geheel is afgeschreven is daarbij om niet overgedragen aan de Vereniging. De Stichting beschikte per 1 januari 2016 niet over andere materiële bezittingen.

Daarnaast heeft het Bestuur opdracht gegeven alle interne en externe verplichtingen te analyseren en deze indien nodig op te zeggen binnen de vereiste termijnen.

Geconstateerd is dat dit inderdaad gebeurd is.

In samenhang met de overname van een programma-voorraad waarop geen financiële verplichtingen rusten is er zo voor gezorgd dat de Vereniging in 2016 met een financieel zo schoon mogelijke lei van start kon gaan.

Evaluatie

Op 25 februari 2015 evalueerde het toezichthoudend deel van het Bestuur het functioneren van het Bestuur in afwezigheid van de directeur/dagelijks bestuurder. Wat betreft de werkwijze van het Bestuur en de Stichting werd geconstateerd dat er vooruitgang is geboekt ten aanzien van:

- het systematischer invullen van de toezichthoudende rol, door voorstellen kritisch te toetsen,
- het besluitvormingsproces is versterkt door besluiten te markeren,
- het scherp onderscheiden tussen de vergaderingen van de stichting en de vereniging.

Aandachtspunt was de te traag verlopende versterking van het Bestuur.

Het Bestuur constateert dat de inzet van de bestuursleden, ook buiten de vergaderingen en in het proces van verwerving van de voorlopige erkenning van de Vereniging, goed is geweest. Het Bestuur constateerde dat het bestuurslidmaatschap van Sophie in 't Veld - met veel waardering voor haar inzet in eerdere jaren - moest worden beëindigd, aangezien zij door haar werkzaamheden in Brussel de noodzakelijke tijd niet meer vrij kon maken.

Het Bestuur stelde vast dat het goed invulling heeft gegeven aan zijn toezichthoudende taak door het bespreken van de in dit verslag benoemde onderwerpen.

Er is een goede balans tussen onderwerpen die het bestuur vanuit zijn toezichthoudende rol bespreekt en toekomstgerichte advisering.

Het Bestuur is heel goed geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen bij Human, vooral ook door het wekelijkse blog van directeur Bert Janssens. Dat maakt dat de context waarin voorstellen moeten worden beoordeeld altijd bekend is.

Het Bestuur constateert dat naast de gevoerde informele gesprekken de aanwezigheid van medewerkers bij vergaderingen zorgt voor meer betrokkenheid en ook inzicht in de mening van de medewerkers. Gewaakt moet er voor worden dat het proces van besluitvorming helder blijft.

Er is sprake van kwetsbaarheid doordat (te) zwaar wordt geleund op de directeur voor zowel de inhoud van programma's, als de ontwikkeling van de Vereniging en de afbouw van de Stichting. De afhankelijkheid was een belangrijk onderwerp bij het functioneringsgesprek met de directeur. Er zijn afspraken gemaakt om in 2015 stappen te nemen om het risico dat Human hierdoor loopt te verminderen door grotere rollen toe te kennen aan andere medewerkers.

Op 14 april 2016 evalueert het Bestuur, eveneens in afwezigheid van de directie, haar functioneren en de voortgang van de gemaakte afspraken.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Verantwoordelijkheid voor de ander, voor onze directe leefomgeving en de wereld daarbuiten staat centraal in het humanisme. De zoektocht naar duurzame kwaliteit van samenleven kenmerkt dan ook veel van de programma's die Human in 2015 heeft uitgezonden.

Vanzelfsprekend strekt deze verantwoordelijkheid zich ook uit naar ons personeelsbeleid. Dit geeft een beeld van een stabiele, op duurzame verbanden gerichte organisatie, die, ondanks de permanente staat van onrust waarin de media en in het bijzonder de publieke omroep zich bevinden en de noodzakelijke reorganisaties, stappen heeft genomen om zich binnen de toegestane mogelijkheden te verzekeren van een zo duurzaam mogelijke toekomst. Het personeel en het netwerk van medewerkers daaromheen vormen ons belangrijkste kapitaal: het humane kapitaal. De instandhouding en ontwikkeling daarvan is de belangrijkste schraag van Humans toekomst als bedrijf. Het vormt het belangrijkste startkapitaal voor de Vereniging Investeer in Human als aspirant-omroep.

De financiën

In verband met het stopzetten van de toewijzing van zendtijd en de daarbij behorende middelen per 31-12-2015 ontbreekt de continuïteitsveronderstelling en is de jaarrekening 2015 op liquidatiebasis opgesteld.

Het boekjaar 2015 is afgesloten met een *positief* saldo uit gewone bedrijfsvoering ad € 1.732.700 (2014: negatief ad € 616.990). De voornaamste oorzaak van het positieve resultaat is de vrijval van de voorziening wegens opheffing ad € 927k en toekenning van een voorschot op de frictiekosten ad 507k waarvan uiteindelijk 445k werd gebruikt. Deze voorziening werd ultimo 2014 getroffen omdat ten tijde van het opstellen van de jaarrekening het onduidelijk was of de personeelsleden over konden gaan naar de aspirant omroep de Vereniging Investeer in Human. Ook was er ten tijde van het opstellen van de jaarrekening nog onduidelijkheid over de voorwaarden en eventuele toekenning van een tegemoetkoming in de frictiekosten.

De voorziening is deels aangewend voor ontslag van personeel. Echter hierbij wordt opgemerkt dat deze kosten geheel zijn vergoed in het kader van de frictiekosten.

Verder is de voorziening deels vrijgevallen doordat het overige personeel per 1 januari 2016 in dienst is getreden bij de aspirant omroep en derhalve niet tot ontslaguitkeringen in de stichting heeft geleid.

Daarnaast werd in juli 2015 door de Raad van Bestuur NPO een extra bijdrage toegekend ad € 1.193k om de programmering op peil te houden. Deze toekenning werd gedaan omdat Human ultimo 2014 niet meer over enige RMA kon beschikken

(vanwege het treffen van een reorganisatie voorziening) om daarmee de geplande programmering 2015 in stand te houden. Door de vrijval van de voorziening en toekenning frictiekosten bleek deze extra toekenning uiteindelijk niet noodzakelijk.

Met ingang van 1 januari 2014 is de BTW-integratieheffing afgeschaft. In de exploitatierekening zijn de lasten betrekking hebbend op de activiteiten voor Televisie, Radio en Internet derhalve inclusief BTW verantwoord.
Verkort in schema zien de verschillen ten opzichte van de begroting er als volgt uit;

	Werkelijk	Begroot	Verschil	
	€	€	€	
Baten				
Media-aanbod				
vergoeding uitzenduren	4.380	3.187	1.193	1)
bijdrage frictiekosten	445	-	445	2)
Filmlab uitzendingen	15	-	15	
Bijdrage Themakanaal	12	-	12	
Programma gebonden eigen bijdragen	874	-	874	3)
Opbrengst overige nevenactiviteiten	12	-	12	
Overige bedrijfsopbrengsten	0	-	-	
		-	-	
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	5.738	3.187	2.551	
Lasten			-	
Lonen +sociale lasten	1.277	1.273	74	4)
	-907	-	-907	5)
Afschrijvingen op materiële vaste activa	0		-	
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa	0		-	
Directe productiekosten	3.304	2.911	393	3)
Overige bedrijfslasten	340	278	62	
			-	
<i>Som der bedrijfslasten</i>	4.014	4.462	-448	
Bedrijfsresultaat	1.724	-1275	2.999	
			-	
Financieel resultaat			-	
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	9	8	1	
Rentelasten en soortgelijke kosten	0	-	-	
			-	
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	9	8	1	
			-	
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	1.733	-1267	3.000	

1) Extra bijdrage NPO voor versterking programma's i.v.m. negatieve begroting 2015.

2) Op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten.

3) In de begroting gesaldeerd met de directe programmakosten.

4) Inclusief vrijval pensioenvoorziening ad 32k+vak.dg ad

52k+uitbet.ontslagvergoeding ad 385k.
5) Vrijval reorganisatie voorziening ad 907k.

3) Directe productiekosten	€
Begroot	2.911
Bijdrage Mediafonds	<u>874</u>
	3.785
Werkelijk	<u>3.304</u>
minder kosten dan begroot	481

Voor 2015 was een nieuwe serie van het programma Dus ik ben jr begroot. Deze serie hebben we in overleg met de net-coördinator niet gemaakt in 2015. Daarnaast hebben we opnames van enkele programma's gecombineerd. Zo werd onze bijdrage aan Wereldhumanismedag een via de reguliere programmabegroting lopende opname van HFK en een herhaling van een documentaire.

Nadere toelichting op de balans per 31-12-2015 (x € 1.000)

Ultimo boekjaar zijn enkele grote mutaties in balansposten te zien; De post onderhanden werken daalde van € 420k naar € 0. Oorzaak hiervoor is de opheffing van Human per 31-12-2015. Zoveel als mogelijk zijn alle programma's uitgezonden in 2015. Voor 3 titels werd geen uitzendplek gevonden in 2015. De kosten hiervan zijn afgeboekt en via de Vereniging Investeer in Human aan het net ter uitzending aangeboden. Hiermee was in totaal € 41k gemoeid.

Vorderingen Door het afschaffen van de BTW-integratieheffing is ultimo 2015 geen omzetbelasting meer te vorderen.

De post overige vorderingen nam af met € 359k van € 630k naar € 271k. Deze afname werd voornamelijk veroorzaakt omdat er ultimo 2015 geen voorschotnota van het pensioenfonds meer is opgelegd vanwege het ontbreken van personeel per 1-1-2016 (in 2014 € 183k). Daarnaast is de vordering op subsidiegevers ad € 174k lager. De gehele vordering op subsidiegevers betreft de Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties. Het risico dat deze subsidie niet invorderbaar is wordt als zeer klein tot nihil ingeschat.

Van het positieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering ad € 1.732.700 is € 2.990 ten gunste gebracht aan de RMA. Het restant is als over te dragen reserve media-aanbod opgenomen onder de overige schulden.

Risicoparagraaf

Organisatie van risicobeheersing

De directeur is eindverantwoordelijk voor het beheersen van risico's, het voldoen aan wet- en regelgeving en voor de betrouwbaarheid van de (financiële) rapportages. Het bestuur houdt toezicht op de systemen voor risicobeheersing en controle.

De belangrijkste systemen voor risicobeheersing en controle zijn:

- Een gedegen planning en controlecyclus;
- Strategisch plan;
- Procedure beschrijvingen;
- Opvolging van de aanbevelingen van de managementletter van de externe accountant.

Gewijzigde omstandigheden (in het omroep politieke klimaat) zoals de stopzetting van de toekenning van zendtijd en de daarmee samenhangende financiering leiden ertoe dat er geen verbeteringen in het systeem van risicomanagement zijn aangebracht of in de toekomst worden aangebracht.

Gedurende 2014 heeft Human in kaart gebracht waar de grootste risico's en onzekerheden liggen en deze in 2015 grotendeels beheerst. 2015 stond in het teken van het op peil houden van de programmering maar ook van een reorganisatie en het regelen van de overgang van onderneming. De daarmee gepaard gaande risico's zijn geanalyseerd en in kaart gebracht.

Onderstaand is in schema gebracht waar de risico's liggen en hoe deze worden ingeschat.

De risico's zijn gecategoriseerd in S= Strategisch, F= Financieel en P= Politiek

	categorie	laag	gemiddeld	hoog
Stopzetting toekenning zendtijd + financiering	P			x
Overname van onderneming	S F		x	
Reorganisatie	S F		x	
Overdracht rechten	S		x	
Overdracht personeel	S F		x	
(arbeidsconflict/langdurige ziekte)	S F		x	
Frictie van personeel	F		x	
Doorlopende kosten na 2015	F	x		
Liquiditeit	F		x	
Op peil houden programmering	S F		x	
Omroep politieke onzekerheid	P			x

HUMAN is alleen bereid om verantwoorde risico's te nemen om haar doelstellingen te realiseren. Ten aanzien van risico's gerelateerd aan externe wet- en regelgeving en betrouwbaarheid en integriteit van financiële rapportages is HUMAN risico avers. HUMAN beschouwt het huidige risicoprofiel in lijn met de risicobereidheid van de stichting.

HUMAN voert op continue basis diverse maatregelen door om mogelijke risico's te beheersen. Er hebben zich het afgelopen jaar geen risico's en onzekerheden voorgedaan die een belangrijke impact hebben op HUMAN anders dan de beëindiging van de zendtijd per 31 december 2015 die reeds een aantal jaar bekend is.

Rekening houdend met de stopzetting van Human per 31 december 2015 zijn hieronder de maatregelen opgenomen om bovenstaande risico's te beheersen:

- De directie houdt de wet & regelgeving nauwlettend in de gaten en reageert actief op wijzigingen of voorgestelde wijzigingen.
- In het kader van de stopzetting van zendtijd en de financiering en de in het verlengde daarvan liggende overname van onderneming heeft de directie zich laten voorlichten door diverse adviseurs. Om een gezonde overname van onderneming mogelijk te maken was een reorganisatie noodzakelijk. Alle mogelijke maatregelen zijn genomen om de impact zo klein mogelijk te houden. De bij de reorganisatie betrokken medewerkers is tijdig aangezegd en via de frictiekostenvergoeding een 100% vergoeding aangevraagd en ontvangen.

- Gedurende 2015 zijn maatregelen getroffen om ultimo 2015 zo weinig mogelijk doorlopende kosten te hebben en aan de terugbetalingsverplichting te kunnen voldoen.

Indien bovenstaande risico's zich voordoen, kan dit mogelijk gevolgen hebben voor de opbrengsten en kosten van Human. Dit zal vervolgens impact hebben op de financiële positie en liquiditeit. Human heeft voldoende maatregelen genomen.

De kans dat risico's op gebied van politiek zich voordoen wordt voor een groot deel beïnvloed door externe factoren van buiten Human en is daarom door middel van maatregelen niet geheel te beheersen.

Afsluitend

Gedurende 2015 hield Human kantoor in Hilversum en Amsterdam.

Human is de VPRO, vereniging Humanitas en het Humanistisch Verbond dank verschuldigd voor de enorme gastvrijheid en behulpzaamheid, vooral buiten de contractuele verplichtingen om, die wij ook in 2015 wederom hebben ondervonden.

Hilversum, 14 april 2016

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Bijlage 1

uitgangspunten concessie 2010-2016

Visie

Humans visie is gebaseerd op de beginselverklaring van het Humanistisch Verbond. We moeten het doen met het hier en nu, met en in deze wereld. Vaak tegen de stroom van de natuur, de geschiedenis en al die andere krachten in proberen we met de gereedschappen die ons ten dienste staan zelf te beschikken over leven en lot, de regie over eigen leven in handen te krijgen. Vrij naar het adagium van de Verlichting: Durf zelf te denken.

Zelf denken betekent niet in je eentje denken. We hebben de voorbeelden van anderen nodig.

Het betekent ook niet: alleen denken vanuit eigen belang. Wil de wereld leefbaar zijn, dan moet het opkomen voor individuele zelfbeschikking gepaard gaan met het nemen van verantwoordelijkheid voor de ander. Het één kan niet zonder het ander en het motto van het Humanistisch Verbond is dan ook: Zelf denken, samen leven.

De klassieke Humanistische waarden als zelfbeschikking, inlevingsvermogen, verdraagzaamheid, verantwoordelijkheid, sociale rechtvaardigheid, ruimdenkendheid en openheid zijn oriëntatiepunten. Ze zijn de gidsen bij het zelf durven denken, bij het verwezenlijken van samenhang tussen ons eigen streven naar vrijheid en dat van de ander.

Missie

Vanuit deze visie wil Human bijdragen aan de Humanisering van de samenleving.

Human wil mensen "gereedschap" geven door:

- te informeren over de waarden van het Humanisme en over vanuit Humanistisch oogpunt relevante ontwikkelingen in maatschappij, cultuur en wetenschap;
- verhalen te vertellen over de wijze waarop mensen regie over eigen leven samen willen brengen met verantwoordelijkheid voor de ander over soms tragische dilemma's die mensen daarbij ondervinden;
- mensen in Nederland en daarbuiten die zich door de Humanistische visie aangesproken voelen een (virtueel)huis te bieden, waar men met elkaar in contact komt en kennis en ervaring kan uitwisselen.

Impact

Het vergroten van de impact van het werk van Human is daarom de komende jaren actueel en urgent. Met zijn programma's en sites probeert Human te interveniëren in het levensbeschouwelijke en maatschappelijke debat. Door intensieve samenwerking met ons Humanistische netwerk, met sociale (ook virtuele) netwerken en mediapartners binnen en buiten de Publieke Omroep, hoopt Human de impact van zijn programma's in de media e.a. verder te vergroten.

Bereik

Onderzoek (Motivaction, nrc.next e.a.) laat zien dat - in samenhang met het onder spanning staan van waarden - de belangstelling voor het Humanisme en het werk van Human groter is dan het huidige (op zich overigens redelijke) bereik veronderstelt. Tweede doel is dan ook om het bereik onder de geïnteresseerde leefstijlgroepen te vergroten.

Het gaat vooral om de zogenaamde "tolerante wereldburgers" en "participerende burgers". Binnen deze twee groepen zitten tot nu toe door Human grotendeels onontgonnen terreinen: die van jongeren en die van tweede en derde generatie allochtonen, zowel religieus als niet-religieus. Beide groepen hebben als gemeenschappelijke kenmerken dat ze jong zijn (25-40), relatief hoog opgeleid en zich emanciperen. Bovendien betreft het de eerste met internet opgegroeide generatie.

Strategie

Om deze twee doelen te bereiken hanteert Human een crossmediale strategie. Ieder platform (inclusief live-events, tijdschrift, publicaties e.a., die niet binnen het domein

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

van de Publieke Omroep vallen en door partners worden gerealiseerd) heeft hierbij per project een eigen specifiek gedefinieerde rol om broadcasting, narrowcasting en community-vorming effectief te integreren.

Van belang voor het slagen van deze strategie is voortzetting en verdieping van de effectieve samenwerking met gebruikmaking van expertise en (distributie-) mogelijkheden van de NPO en collega-omroepen. Van daaruit legt Human verbinding met bestaande netwerken: Nederlandse- en internationale Humanistische organisaties, (virtuele) sociale netwerken, mediapartners en buitenlandse publieke omroepen.

De focus is hierbij gericht op een aantal urgente, voor Human en het Humanisme herkenbare thema's, die permanent geagendeerd en ontwikkeld worden in interactie met deze netwerken en het publiek. Voor ieder deel van Humans programmaportfolio is deze interactiviteit motor.

De wederzijdse integratie van kennis, werkkraft en netwerken met Humanistische en voor onze thema's en doelgroepen relevante sociale organisaties ten bate van duurzaam gezamenlijk te ontwikkelen thema's is volgens de Visitatiecommissie een sterk punt van Human. Naast het leveren van de genoemde bijdragen bestond het specifieke aandeel in de crossmediale strategie van de partnerorganisaties o.a. ook uit de organisatie van publieksbijeenkomsten.

Voorts geldt dat in de ontwikkelingsfase van ieder project wordt onderzocht met welke mediapartner een effectieve relatie kan worden aangegaan. In het bijzonder met radio- en televisierubrieken en kranten die de beoogde doelgroepen bereiken en het maatschappelijk debat rondom de thema's kunnen versterken. Belangrijk instrument hierbij zijn de "meedenkers", mensen die specifieke expertise hebben met betrekking tot het thema van het project en een bijdrage leveren, aan de ontwikkeling hiervan, vooral via onze sites.

Ter identificatie

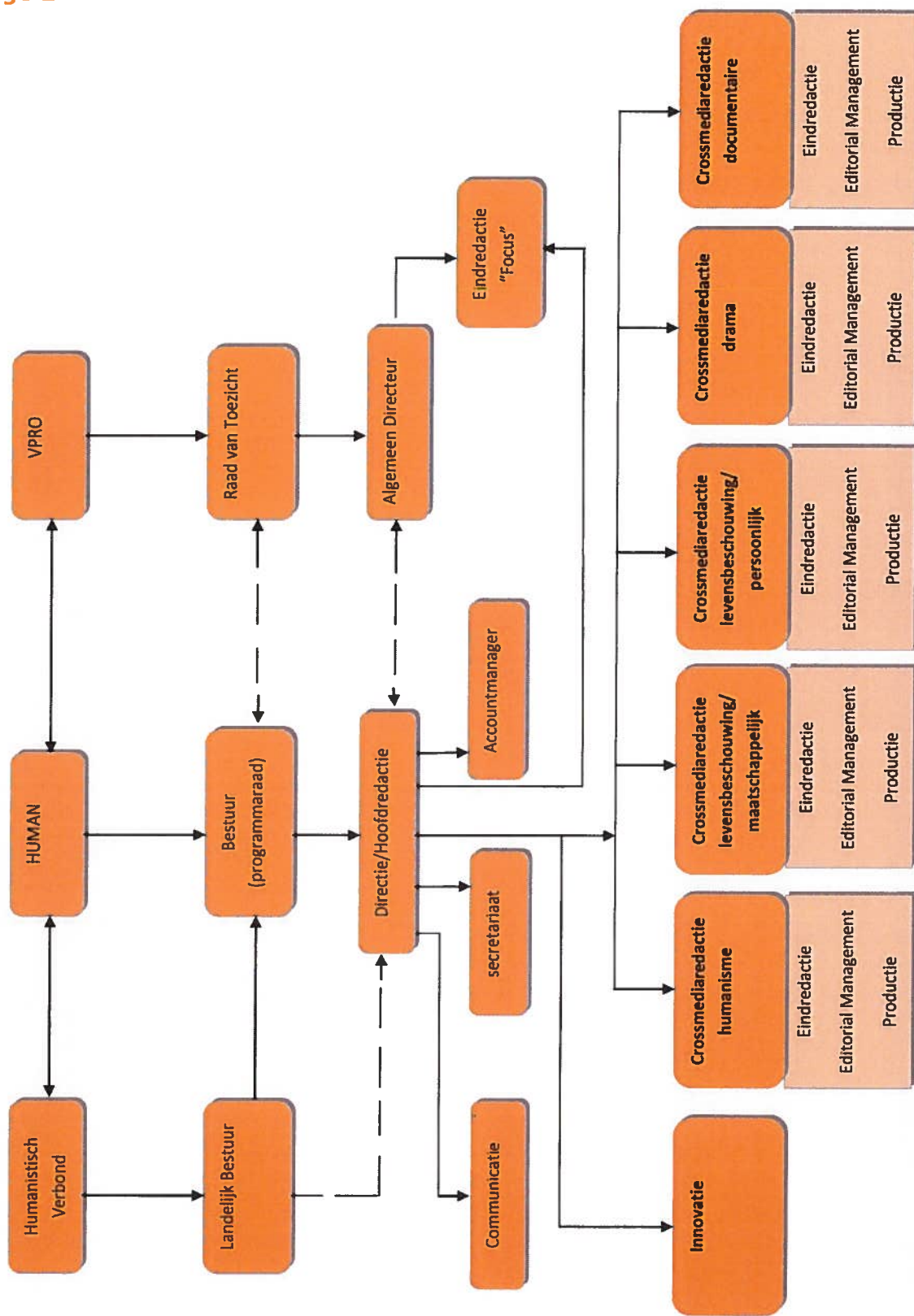

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Bijlage 2

HUMAN Imprint VPRO 2014-2016

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

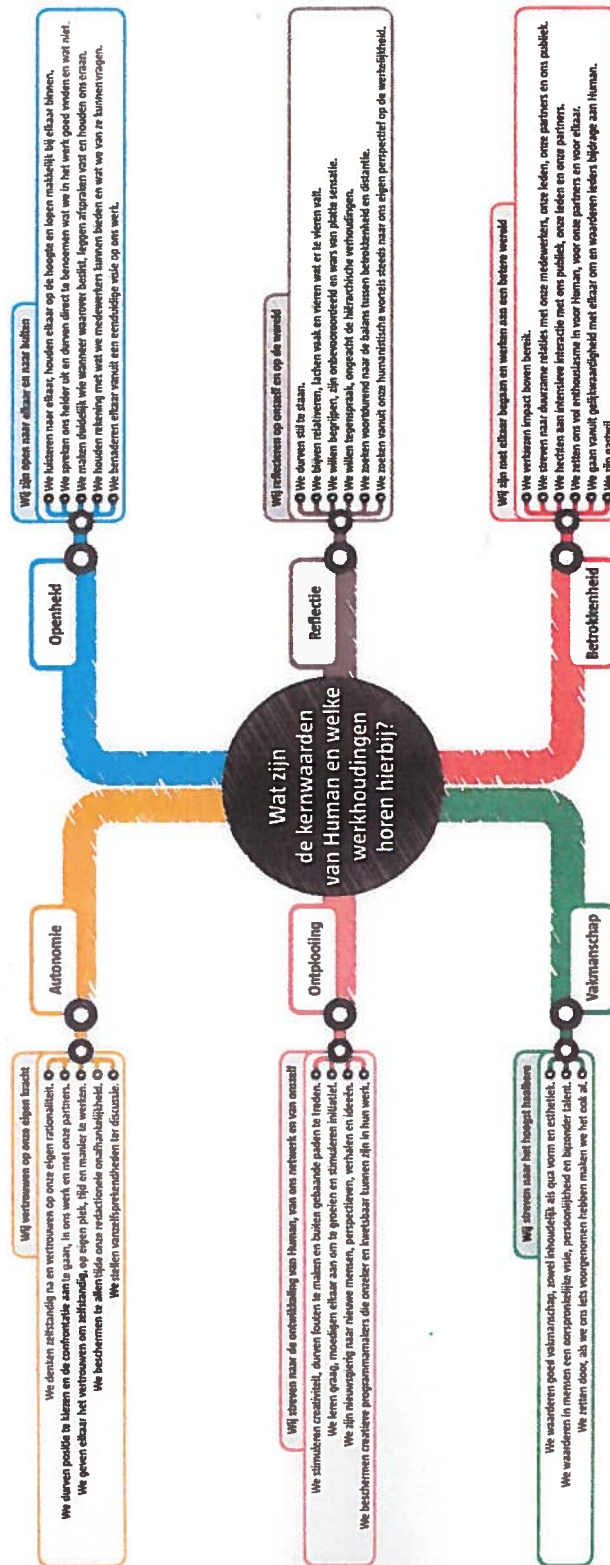
EY

Building a better
working world

Bijlage 3

concept 8 april 2015

Cultuurkaart Human CONCEPT

Verklaring
Deze kaart geeft de kernwaarden en werkhoudingen weer van de mensen van Human. De waarden en houdingen maken onderdeel uit van de cultuur van Human. De kaart is een tool voor communicatie en niet een doel op zichzelf. De kaart is een tool voor communicatie en niet een doel op zichzelf. De kaart is een tool voor communicatie en niet een doel op zichzelf.

In opdracht van:
HVMAN

gemaakt door:
De Argumentatiebureau De Cultuurbureau

Bijlage 4**Richtlijnen en regelingen CIPO**

Sinds de inwerkingtreding van de Richtlijnen Goed Bestuur en Integriteit van de Publieke Omroep (CIPO) per 1 januari 2006 heeft Human de grondbeginselen van de code, inclusief de klokkenluidersregeling, ingebed in de organisatie. In 2014 was de werkgroep, bestaande uit Laura Bouwmeester-den Broeder (Toezichthoudend bestuurder), Bert Janssens (directeur) en Elise Beukelman-den Hartog (administrateur), verantwoordelijk voor de uitvoering van de richtlijnen. De werkgroep ziet erop toe dat voldaan wordt aan de voorgestelde norm ten aanzien van richtlijnen. De werkgroep heeft daartoe kennis genomen van de herziening Gedragscode Goed Bestuur en Integriteit Publieke Omroep.

In overleg met CIPO was al in 2007 besloten om de toepassing van richtlijn 1 expliciet vast te leggen. Het Bestuur heeft eveneens na overleg met CIPO in 2008 de statuten, het reglement van de Programmaraad en de overeenkomst met het HV aangepast aan de vereisten van good governance. Op 22 december 2008 werden deze nieuwe statuten notarieel vastgelegd.

Er werd gekozen voor een zogenaamd one-tier model, waarin een duidelijke en aantoonbare scheiding van toezichthoudende en bestuurlijke taken van de functionarissen is vastgelegd.

In een bijbehorende bevoegdhedenmatrix is deze functiescheiding op heldere wijze inzichtelijk gemaakt. Rekening werd gehouden met de aanbevelingen genoemd in de brief van de CIPO d.d. 31 maart 2008. De herziening van de code gaf geen reden tot aanpassingen hierin.

In 2015 werd dit model gecontinueerd.

In dit model en door de overige overeenkomsten en reglementen is de onafhankelijkheid van Human en van de individuele functionarissen gewaarborgd en de samenwerking met het Humanistisch Verbond verankerd.

In bestuurlijk opzicht zijn de onafhankelijkheid, het verantwoordingsbeleid en de toekomstbestendigheid naar het oordeel van het Bestuur dankzij deze structuren op de juiste wijze gegarandeerd geweest.

Ook in 2015 heeft Human de nevenactiviteiten van personeelsleden en bestuursleden in kaart gebracht om de onafhankelijkheid te waarborgen. Geconstateerd is dat deze nevenactiviteiten in geen enkel geval hebben geleid tot gedeelde belangen met de omroep. De CIPO heeft reeds eerder geconstateerd dat functionarissen noch leden van het Bestuur bij Human dubbelfuncties hadden.

De jaarrekening van Human maakt voorts de tweede geldstromen inzichtelijk. In de toelichting op de exploitatierekening worden de inkomsten van derden per programma en subsidieverstrekker vermeld. In de additionele gegevens staan de inkomsten van derden per programma en subsidieverstrekker vermeld voor zover zij rechtstreeks via de producent lopen. In elk geval heeft Human in 2015 geen enkele subsidie vanuit loterijgelden ontvangen.

Met de fondsen waarmee co-financiering is aangegaan is in schriftelijke overeenkomsten de onafhankelijkheid van de omroep gewaarborgd.

Periodiek is per personeelslid geïnventariseerd of er sprake was van ontvangen en verstrekte geschenken of andere voordelen. Waar nodig is dit in openbare registers vastgelegd.

Wat betreft de klokkenluidersregeling en naleving van de Code Richtlijnen Goed Bestuur en Integriteit van de Publieke Omroep verwijzen wij naar onze website www.omroep.Human.nl, waarin onder het kopje "over Human" toegang is te krijgen tot onze openbare registers.

Belangrijke aandachtspunten waren ook in 2015:

-De contracten die gesloten worden door buitenproducenten met derden.

Deze dienen mede door Human te worden getekend.

-De opgave aan de Raad van Bestuur van cofinanciering.

Het Bestuur heeft ook in 2015 aandacht besteed aan de waarborging van de onafhankelijkheid van toezichthouder Farid Tabarki. Met Tabarki's Studio Zeitgeist is in 2014 geen werkverband aangegaan.

Het Bestuur stelt vast dat Human voldoet aan de vereisten waar het de openbaarmaking betreft van de verantwoording met betrekking tot de naleving van de code via het jaarverslag en internet. Door de actieve deelname van de toezichthouders aan de vergaderingen wordt daarnaast een waarborg geleverd voor adequate voortgang en besluitvorming.

Het vervullen van nevenfuncties door medewerkers is in zijn algemeenheid positief te waarderen, vanuit maatschappelijk, bestuurlijk en persoonlijk oogpunt. Er is een grens als er sprake is van een nevenfunctie die strijdig is met de belangen van de media-instelling. Een goede vervulling van de hoofdfunctie, het behouden van onpartijdigheid, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid zijn bepalend bij de beslissing of een nevenfunctie aanvaard wordt. Bij de aanvaarding van een nevenfunctie zijn twee afwegingen van belang:

- Er mag geen belangenverstrengeling optreden tussen de hoofdfunctie en de nevenfunctie;
- De hoofdfunctie mag niet in het gedrang komen door het tijdsbeslag dat de nevenfunctie vergt.

Deze aanscherping is aan de medewerkers gecommuniceerd. Er is in 2015 geen sprake geweest van conflicterende belangen.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Bedrijfsvoeringverklaring

Hierbij verklaar ik dat mij gedurende of na het verslagjaar niet is gebleken dat de bedrijfsvoering tekort is geschoten. De bedrijfsvoering is gevoerd conform vastgesteld beleid.

Bedrijfsvoering is hier gedefinieerd als:

- Administratieve organisatie en maatregelen van interne controle.
- Kwaliteitsborging: kwaliteit van prestaties en werkprocessen.
- Personeel: adequate omvang en samenstelling, personeelsbeleid.
- Naleving richtlijnen en wet- en regelgeving.
- Scheiding hoofd- en neventaken.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik
- Scheiding van publieke en private geldstromen

Tevens verklaar ik dat de aan mij rapporterende en ikzelf in het verslagjaar hebben gehandeld conform de gedragscode goed bestuur en integriteit Publieke Omroep.

Daarnaast verklaar ik dat ik conform artikel 1.3 van deze code heb gehandeld en tijdig verantwoording en informatie heb afgelegd aan het toezichthoudend orgaan.

Indien ik van mening ben dat ik deze verklaring alleen kan afleggen onder bepaalde voorwaarden of met inachtneming van enig voorbehoud, maak ik die hierbij kenbaar.

Deze bedrijfsvoeringverklaring is opgesteld en ondertekend door het besturend orgaan en is besproken met het toezichthoudend orgaan op 14 april 2016.

Hilversum,

A. Janssens,
directeur

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Jaarrekening

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Building a better
working world

Balans per 31 december 2015 (na resultaatbestemming)

		31 december 2015	31 december 2014
		€	€
<i>Viottende activa</i>			
Voorraden			
Onderhanden werken en gereed product met betrekking tot media-Aanbod	(1)	0	419.845
Vorderingen			
Handelsdebiteuren	(2)	797	35.445
Belastingen en premies sociale Verzekeringen	(3)	0	139.132
Overige vorderingen	(4)	270.983	630.034
Overlopende activa	(5)	5.668	9.055
		277.448	813.666
Liquide middelen			
Bank	(6)	2.370.893	1.246.840
		2.648.341	2.480.351

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY

Building a better
working world

		31 december 2015		31 december 2014	
		€	€	€	€
Eigen vermogen					
Reserve voor media-aanbod	(7)		0		(2.990)
Voorzieningen					
Voor pensioenen	(8)	0		144.904	
Overig (reorganisatievoorziening)	(9)	0		1.285.160	
			0		1.430.064
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers	(10)	318.595		727.760	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	(11)	269.569		76.199	
Overige schulden	(12)	1.792.700		125.962	
Overlopende passiva	(13)	267.477		123.356	
			2.648.341		1.053.277
			2.648.341		2.480.351

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Building a better
working world

Model III

Exploitatierekening 2015 volgens de categoriale indeling

In €

	2015	2014
Baten		
Media-aanbod (14)	4.852.096	4.486.849
Programma gebonden eigen bijdragen (15)	873.582	1.217.931
Opbrengst overige nevenactiviteiten (16)	11.919	6.953
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	5.737.597	5.711.733
Lasten		
Lonen en salarissen (17)	100.011	2.266.415
Sociale lasten (18)	269.573	263.983
Afschrijvingen op materiële vaste activa	0	0
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa (19)	0	10.000
Directe productiekosten (20)	3.304.060	3.520.405
Overige bedrijfslasten (21)	339.773	277.193
<i>Som der bedrijfslasten</i>	4.013.417	6.337.996
Bedrijfsresultaat	1.724.180	-626.263
Financieel resultaat		
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen (22)	8.574	9.322
Rentelasten en soortgelijke kosten	-54	-49
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	8.520	9.273
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	1.732.700	-616.990
Over te dragen reserve voor media-aanbod	-1.729.710	0
Exploitatieresultaat na overdracht	2.990	-616.990

FTE gemiddeld	18	17
FTE ultimo	18	17

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Building a better
working world

Model IV

Toelichting op de exploitatierekening over 2015 per kostendrager

In €

	Radio	Televisie	Overig media aanbod
Baten			
Media-aanbod	503.589	3.265.387	144.499
Programmagebonden eigen bijdragen	0	873.582	0
Opbrengst overige nevenactiviteiten	0	0	0
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0	0
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	503.589	4.138.969	144.499
Lasten			
Lonen en salarissen	253.609	653.507	43.455
Sociale lasten	51.114	204.224	11.376
Afschrijvingen op materiële vaste activa	0	0	0
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa	0	0	0
Directe productiekosten	237.569	2.984.030	37.337
Overige bedrijfslasten	571	7.460	49.104
Toerekening indirecte kosten	-	-	-
<i>Som der bedrijfslasten</i>	542.863	3.849.221	141.272
Bedrijfsresultaat	-39.274	289.748	3.227
Financieel resultaat			
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	0	0	0
Rentelasten en soortgelijke kosten	0	0	0
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	0	0	0
Exploitatieresultaat voor toerekeningen	-39.274	289.748	3.227
Toerekening resultaat niet-programma gebonden EB		6.573	0
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	-39.274	296.321	3.227
Over te dragen reserve voor media-aanbod	0	-254.057	-3.227
Exploitatieresultaat na overdracht	-39.274	42.264	0
FTE gemiddeld	4	11	1
FTE ultimo	4	12	1
Gerealiseerde uren	154	62	

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

	Neven-activiteiten	Indirect	Totaal 2015	Totaal 2014
Baten				
Media-aanbod	0	938.621	4.852.096	4.486.849
Programmagebonden eigen bijdragen	0	0	873.582	1.217.931
Opbrengst overige nevenactiviteiten	11.919	0	11.919	6.953
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0	0	0
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	11.919	938.621	5.737.597	5.711.733
Lasten				
Lonen en salarissen	0	-850.560	100.011	2.266.415
Sociale lasten	0	2.859	269.573	263.983
Afschrijvingen op materiële vaste activa	0	0	0	0
Bijzondere waardevermindering van vlottende activa	0	0	0	10.000
Directe productiekosten	5.001	40.123	3.304.060	3.520.405
Overige bedrijfslasten	345	282.293	339.773	277.193
Toerekening indirecte kosten	0	0	0	0
<i>Som der bedrijfslasten</i>	5.346	-525.285	4.013.417	6.337.996
Bedrijfsresultaat	6.573	1.463.906	1.724.180	-626.263
Financieel resultaat				
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	0	8.574	8.574	9.322
Rentelasten en soortgelijke kosten	0	-54	-54	-49
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	0	8.520	8.520	9.273
Exploitatieresultaat voor toerekeningen	6.573	1.472.426	1.732.700	-616.990
Toerekening resultaat niet-programma gebonden EB	-6.573	0	0	0
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	0	1.472.426	1.732.700	-616.990
Over te dragen reserve voor media-aanbod	0	-1.472.426	-1.729.710	0
Exploitatieresultaat na overdracht	0	0	2.990	-616.990

0	2	18	17
0	1	18	17

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

 Building a better working world

Toelichting op de nevenactiviteiten per cluster 2015

	Cluster 1	Cluster 4	Totaal
Baten			
Opbrengst overige nevenactiviteiten	1.030	10.889	11.919
Som der bedrijfsopbrengsten	1.030	10.889	11.919
Lasten			
Lonen en salarissen	0	0	0
Directe productiekosten	345	5.001	5.346
Som der bedrijfslasten	345	5.001	5.346
BEDRIJFSRESULTAAT	685	5.888	6.573
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen			
Som der financiële baten en lasten	0	0	0
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	685	5.888	6.573
Toerekening resultaat niet-programma gebonden EB	-685	-5.888	-6.573
EXPLOITATIERESULTAAT na overdracht	0	0	0

Cluster 1 - verkopen vastleggingen

Cluster 2 – licentieverlening

Cluster 3 - het op de markt brengen van producten en diensten

Cluster 4 - verkopen of in licentie geven programma's of programmaformats

Cluster 5 - verkoop producten webwinkel

Cluster 6 - niet programmatische evenementen

Cluster 7 - verhuur studio kantoorruimten en faciliteiten

Cluster 8 - verhuur personeel of expertise

Cluster 9 - ontwikkelen en produceren AV-materiaal

Cluster 10 - internetactiviteiten voor derden

Cluster 11 - het uitgeven van bladen

Cluster 12 – deelneming

Cluster 13 – overig

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Model II

Kasstroomoverzicht over 2015

bedragen in €	2015	2014
I. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	0	0
Aanpassen voor:		
Mutatie overige reserve	2.990	-616.990
Mutatie voorziening	-1.430.064	1.002.152
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	-1.427.074	385.162
Mutatie voorraden	419.845	-225.825
Mutatie vorderingen	536.218	-53.998
Mutatie kortlopende schulden	1.595.064	-286.932
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	2.551.127	-566.755
II. Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa	0	0
Desinvesterings in (im)materiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0
III. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing van langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen I- II + III	1.124.053	-181.593
Liquide middelen einde boekjaar	2.370.893	1.246.840
Liquide middelen begin boekjaar	1.246.840	1.428.433
Mutatie liquide middelen	1.124.053	-181.593

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

 Building a better working world

Specificatie: Aansluiting subsidies in de exploitatie

Overzicht sponsorbijdragen en bijdragen van derden (model VIII)

Titel media-aanbod	Aantal Afleveringen	Totale bijdrage	Mediafonds	Overig Derden*)
		€	€	€
Congo Business Case		1.358	1.358	0
Morgen zien we weer		- 276	- 276	0
Levenslang		- 267	- 267	0
Home	1	119.000	119.000	0
Volgens Protocol/Rotzorg	1	93.000	93.000	0
Tussen gewone mensen wonen	1	119.767	119.767	0
Kids&Docs 4 ever	1	26.000	26.000	0
De Tegenprestatie	1	140.000	140.000	0
Vreemdelingenbewaring	1	150.000	150.000	0
Duivelse Dilemma Isa	1	164.500	164.500	0
Kids&Docs Tegenover	1	30.000	30.000	0
Duivelse Dilemma Groene Vogels		15.500	15.500	0
Duivelse Dilemma Weg		15.000	15.000	0
		873.582	873.582	0

Specificatie: Aansluiting vermindering van subsidies van voorraad in balans

Titel media-aanbod	Aantal Afleveringen	Totale bijdrage	Mediafonds	Overig derden*)
		€	€	€
Geen		0	0	0
		0	0	0

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY

Building a better
working world

Sponsorbijdragen en bijdragen van derden

Direct aan buitenproducenten zijn de volgende bijdragen toegekend voor in 2015 uitgezonden programma's (alle programma's betreffen 1 aflevering).

Titel media-aanbod	Naam organisatie	Totale bijdrage	COBO-fonds	Media-fonds	Overig derden
Carnotstraat 17 1)	Memphis Films&TV	269.090	38.500		230.590
De Tegenprestatie 2)	St. Docmakers	5.984			5.984
Strohalm 3)	De Familie	76.500	54.000		22.500
Totaal		351.574	92.500	0	259.074

Specificatie: Overig derden:

- 1) 178.090 Associate Directors Belgie
50.000 NFF
2.500 Memphis Films&TV (de producent)
3.500 CoBO
35.000 CoBO extra
- 2) 5.984 St. Docmakers (de producent)
- 3) 9.000 CoBO
45.000 CoBO extra
22.500 De Hoop Stichting

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Op de jaarrekening zijn de bepalingen en inrichtingseisen van toepassing zoals deze zijn vastgelegd in BW2 Titel 9 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Nadere uitwerking wordt gegeven in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en NPO 2015 uitgegeven door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, geldend voor de omroepinstellingen. Relevante aspecten voor de jaarrekening opgenomen in de Mediawet zijn tevens verwerkt in de jaarrekening.

Continuïteit

In verband met het stopzetten van de toewijzing van zendtijd en de daarbij behorende middelen per 31-12-2015 ontbreekt hiermee de continuïteitsveronderstelling en is de jaarrekening 2015 overeenkomstig 2014 op liquidatiebasis opgesteld. De kosten voor afwikkeling van de stichting zijn ultimo 2015 opgenomen onder de kortlopende schulden aangezien deze kosten betrouwbaar zijn in te schatten en geen onzekerheid bestaat omtrent de afwikkeling. De stichting is in staat om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Mocht er sprake zijn van een tekort in liquiditeit in 2016 kan beroep worden gedaan op de Nederlandse Publieke Omroep via de Overgedragen Reserve Media Aanbod dan wel indien de kosten voor vergoeding onder de regeling frictiekosten in aanmerking komen via Ministerie OCW.

Hierbij merken wij op dat de activiteiten van de Stichting Humanistische Omroep deels wordt voortgezet in de Vereniging Investeer in Human die op 13 januari 2015 de voorlopige erkenning heeft gekregen van staatssecretaris Sander Dekker van het Ministerie van OCW als aspirant-omroep voor de periode 1-1-2016 tot en met 31-12-2020.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is op liquidatiewaarde opgesteld.

De waardering van de activa en passiva vindt plaats tegen verwachte inkomende en uitgaande kasstromen dat veelal met de nominale waarde zal overeenkomen.

Baten en lasten worden opgenomen tot de verwachte datum van afwikkeling van de stichting.

De intellectuele eigendomsrechten worden via een overeenkomst 'om niet' overgedragen aan de Vereniging Investeer in Human. Middels deze overdracht voldoet de Stichting aan haar verplichting om de genoemde intellectuele eigendomsrechten gedurende drie jaren om niet ter beschikking te stellen aan het publieke bestel (2.138a lid 3 sub b Mediawet).

Vorraden

De voorproducties 2014 worden gewaardeerd tegen de door derden in rekening gebrachte directe programmakosten vermeerderd met direct toe te rekenen personeelskosten van personeel in vast dienstverband verminderd met bijdragen van derden.

Dit zijn reeds in het betreffende boekjaar en eerder gemaakte voorbereidingskosten ten behoeve van programma's die na 31 december van het betreffende boekjaar worden uitgezonden.

Gereed voor uitzending maar nog niet verspreid media-aanbod wordt afgewaardeerd indien er binnen twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog steeds geen beslissing is genomen ten aanzien van het verspreiden van bepaald media-aanbod.

Herhalingen van eigen producties worden gewaardeerd op de balans indien op het moment van eerste verspreiding schriftelijk is vastgelegd dat bepaald media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden (tegen maximaal 15% van de directe kosten).

Aangekochte producties waar op basis van contractuele afspraken is betaald voor het recht op herhaling van media-aanbod, worden op balansdatum gewaardeerd tegen het bedrag dat is betaald voor dit recht.

Alle herhalingen worden drie jaar na de eerste voorraadwaardering volledig afgewaardeerd.

Niet uitgezonden producties ultimo 2015 zijn overeenkomstig de voorschriften van de NPO d.d. 30 september 2015 ten laste gebracht van de exploitatie en liggen in lijn met 2.138a lid 3 sub b Mediawet.

Vorderingen

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde dan wel lagere te verwachten kasinstroom.

Schulden en afwikkelingskosten

Schulden, inclusief de kosten voor afwikkeling van de stichting, zijn gewaardeerd tegen nominale waarde verhoogd met eventuele boeten en bijkomende lasten.

Voorziening

Human heeft de pensioenen ondergebracht bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media (PNO Media). Dit fonds kent per 31 december 2015 een dekkingsgraad van 97,3% (minimaal vereiste niveau is 105%). De pensioenen hoeven niet te worden verlaagd, ondanks dat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2015 lager is dan 105%. Om de dekkingsgraad te verbeteren, heeft PNO Media een herstelplan ingediend bij DNB. DNB heeft dat plan in 2015 goedgekeurd. Daarin heeft PNO Media uitgerekend dat er met bestaande maatregelen in 2019 weer indexatie mogelijk is en in 2024 de dekkingsgraad weer op het vereiste niveau van 124% is. Pensioenlasten zijn verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben, een eventuele vordering of schuld wordt per ultimo kalenderjaar op de balans gepresenteerd. Human heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij de instelling waar de pensioenen zijn ondergebracht, anders dan voldoen van toekomstige hogere premies

De pensioenvoorziening is actuariel berekend en gewaardeerd tegen de contante waarde per 31 december 2014 met een rentevoet van 2,5% (in 2013 2,5%). In de berekening van de voorziening worden alleen de reeds verstreken dienstjaren meegeteld.

De pensioenvoorziening ultimo 2015 in het kader van de artikel 44 is deels aangewend om de reden dat het bestuur de opgebouwde rechten van het personeel dat overgaat naar Vereniging Investeer in Human heeft ingekocht. Restant is ten gunste van het resultaat vrijgevallen.

De reorganisatievoorziening is opgenomen tegen nominale waarde conform de verplichtingen vanuit de CAO voor het omroep personeel en het Sociaal Plan Landelijke Publieke Omroep.

Baten en lasten

Baten en lasten worden opgenomen tot de verwachte datum van afwikkeling van de stichting.

Lasten

Hieronder worden alle uitgaven verstaan tot en met afwikkeling van de stichting. Deze betreffen de lonen en salarissen, de sociale lasten, de afschrijvingen, de directe productiekosten, de overige bedrijfslasten en de rentekosten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering.

Met ingang van 1 januari 2014 is de BTW-integratieheffing afgeschaft. In de exploitatierekening zijn de lasten betrekking hebbend op de activiteiten voor Televisie, Radio en Internet derhalve inclusief BTW verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2015

Vlottende activa

(1) Onderhanden werken en gereed product met betrekking tot media-aanbod

In de voorraden zijn geen posten inzake herhalingsuitzendingen opgenomen.

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Voorraad producties	0	730.845
Vooruit ontvangen bijdragen	0	(311.000)
	0	419.845

Door het stopzetten van de zendtijd per 1-1-2016 zijn zoveel als mogelijk de producties in 2015 uitgezonden. Niet uitgezonden producties zijn t.l.v. de exploitatie gebracht. In 2015 betrof dit 3 producties voor in totaal € 41.342.

Vorderingen

(2) Handelsdebiteuren

Ultimo boekjaar is het saldo gedaald van € 35.445 naar € 797. De voornaamste oorzaak hiervoor is de doorbelasting in 2014 aan de VPRO ad € 16.839 en aan de Vereniging Investeer in Human ad € 13.113. Al deze facturen zijn begin 2015 betaald.

Er is geen voorziening getroffen voor dubieuze debiteuren (2014: nihil).

(3) Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Omzetbelasting	0	139.132

Met ingang van 1 januari 2014 is de BTW-integratieheffing afgeschaft. In de exploitatierekening zijn de lasten betrekking hebbend op de activiteiten voor Televisie, Radio en Internet derhalve inclusief BTW verantwoord en is er nauwelijks meer voorheffing te verrekenen.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

(4) Overige vorderingen

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Pensioenpremie 1)	0	183.034
Te vorderen van subsidiegevers 2)	269.233	443.000
Voorschot reis-&verblijfkosten 3)	0	2.750
Voorschot productiekosten 3)	1.750	1.250
	<u>270.983</u>	<u>630.034</u>

(5) Overlopende activa

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Depot antwoordnummer	0	50
Rente 4)	5.668	9.005
	<u>5.668</u>	<u>9.055</u>

1) Ultimo 2014 is de voorschotnota voor 2015 van het pensioenfonds voldaan. Aangezien het personeelsbestand per 1-1-2016 nihil is, is er geen voorschotnota 2016 meer opgelegd.

2) De te vorderen gelden van subsidiegevers is gedaald ten opzichte van 2014, dit staat in verband met een hoog aantal opgeleverde en uitgezonden producties in 2014 waarvan de subsidie nog moest worden afgerekend. Zie hieronder voor nadere uiteenzetting.

3) De voorschotten voor reis-&verblijfkosten en productiekosten zijn gedaald aangezien er ultimo boekjaar niet meer aan producties werd gewerkt, er moest nog slechts iets worden afgerekend.

4) De rente over het boekjaar wordt pas bijgeschreven op 1 januari, waardoor ultimo boekjaar een te vorderen bedrag ontstaat. De vordering is lager aangezien het rentepercentage gedaald is (zie toelichting liquide middelen).

Te vorderen van subsidiegevers

Subsidiegever	Bedrag	Programma	Nr.
	€		
Mediafonds			
	24.733	Levenslang	D3092
	17.000	Rotzorg	D3210
	7.500	Duivelse Dilemma Isa	D4013
	64.500	Duivelse Dilemma Isa	D5121
	27.000	Tegenprestatie	D4169
	59.000	Vreemdelingenbewaring	D4173
	15.500	Duivelse Dilemma Groene vogels	D5120
	15.000	Duivelse Dilemma Weg	D5122
	11.000	Kids&Docs Tegenover	D5140
	28.000	Ik hoor hier niet	D9129
	<u>269.233</u>		

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY

Building a better
working world

(6) Liquide middelen

Ultimo boekjaar is het saldo gestegen van € 1.428.433 naar € 2.370.893. Voornaamste oorzaak betreft de in 2015 ontvangen bijdrage van de NPO om de programmering 2015 in stand te houden. Dit naar aanleiding van het negatieve resultaat over 2014 (door onder andere de vorming van de reorganisatievoorziening).

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking aan Human.

Human heeft bij de ING een vermogenspaarrekening met een variabele rente.

Het rentepercentage wijzigde op:

- per 18 december 2014 naar 0,95% tot 1.000.000 (daarboven 0,85%)
- per 12 maart 2015 naar 0,85% tot 1.000.000 (daarboven 0,675%)
- per 10 juli 2015 naar 0,8% tot 1.000.000 (daarboven 0,65%)
- per 22 oktober 2015 naar 0,7% tot 1.000.000 (daarboven 0,5%)

(7) Reserve voor media-aanbod

Tekorten en overschotten worden opgenomen in een "reserve voor media-aanbod". Deze reserve dient besteed te worden aan dezelfde doeleinden waarvoor de vergoeding oorspronkelijk was toegekend.

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Stand per 1 januari	-2.990	614.000
Resultaat boekjaar	1.732.700	-616.990
Af te dragen RMA door stopzetting beschikbaarstelling zendtijd	-1.729.710	0
Stand per 31 december	0	-2.990

Bestemming exploitatiesaldo

Van het positieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering ad € 1.732.700 is € 2.990 ten gunste gebracht aan de RMA. Het restant is als over te dragen reserve media-aanbod opgenomen onder de overige schulden.

Voorzieningen

(8) Pensioenen

Human heeft de pensioenen ondergebracht bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media (PNO Media).

In de pensioenregeling is een compensatieregeling opgenomen. Deze is van toepassing op medewerkers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en artikel 44 rechten verliezen. Uiterlijk 2020 moet voor iedereen het dan geldende recht c.q. koopsom worden ingekocht. In 2015 zijn voor medewerkers die door de Vereniging Investeer in Human worden overgenomen per 1-1-2016 de rechten ingekocht. Van de overige medewerkers zijn de rechten vervallen.

Het verloopoverzicht is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2015	144.904
Ingekocht	(113.053)
Vrijval	(31.851)
Stand per 31 december 2015	0

(9) Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening ultimo 2014 vloeit voort uit de waardering op liquidatiewaarde vanwege de stopzetting van de zendtijd aan de Stichting per 31-12-2015. De reorganisatievoorziening omvatte onder andere de ontslagvergoeding van de medewerkers. De berekening is gebaseerd op het sociaal plan Landelijke Publieke Omroep met een looptijd tot en met 31-12-2014. Vanwege de overname van een groot deel van het personeel in het kader van overgang van onderneming door de Vereniging Investeer in Human is het restant van deze voorziening niet meer noodzakelijk en kan derhalve vrijvallen.

Het verloopoverzicht is als volgt:

Stand per 1 januari 2015	1.285.160
Onttrekking frictiekosten 2015	(358.151)
Vrijval	(927.009)
Stand per 31 december 2015	0

Kortlopende schulden

(10) Schulden aan leveranciers

De schulden aan leveranciers € 318.595 (2014 € 727.760) zijn gedaald ten opzichte van 2014. Dit is een rechtstreeks gevolg van lagere voorraad onderhanden werk per ultimo.

(11) Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Loonbelasting, premies volksverzekeringen en sociale lasten	269.553	76.199
Omzetbelasting	16	0
	269.569	76.199

Door het uitbetalen van enkele beëindigingvergoedingen in december 2015 is de schuld ten aanzien van de loonbelasting, premies volksverzekeringen en sociale lasten ultimo 2015 hoger. Met ingang van 1 januari 2014 is de BTW-integratieheffing afgeschaft. In 2014 was er nog een overgangsregeling van kracht. In de exploitatierekening 2015 zijn de lasten betrekking hebbend op de activiteiten voor Televisie, Radio en Internet inclusief BTW verantwoord en is er nauwelijks meer omzetbelasting verschuldigd.

(12) Overige schulden

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Over te dragen reserve media-aanbod resultaat 2015 1)	1.729.710	0
Over te dragen reserve media-aanbod resultaat 2013 2)	0	60.033
Terug te betalen Friciekosten voorschot 2015 3)	62.990	0
Vakantiedagen 4)	0	65.929
	<u>1.792.700</u>	<u>125.962</u>

- 1) Betreft de overdracht van de reserve boven de norm 2015.
- 2) Betreft de overdracht van de reserve boven de norm over 2013. In 2015 is € 60.033 door de NPO verrekend.
- 3) Dit betreft teveel ontvangen voorschot frictiekosten 2015.
- 4) Door de stopzetting van de toewijzing van zendtijd is in 2015 het saldo nog op te nemen vakantiedagen deels afgebouwd en deels uitbetaald.

(13) Overlopende passiva

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Programmatistische kosten 1)	152.052	72.720
Honoraria freelancemedewerkers 2)	3.611	15.094
Accountants-, advies-, en onderzoekskosten 3)	33.169	8.228
Doorlopende administratiekosten.4)	62.006	0
Salarissen 5)	1.872	11.531
Cursuskosten/CAO werkzekerheid 6)	14.010	14.800
Diversen	757	983
	<u>267.477</u>	<u>123.356</u>

- 1) Betreft nog te ontvangen afrekeningen en facturen ultimo boekjaar van reeds uitgezonden programma's in 2015 en eerder. Deze post is aanzienlijk hoger omdat nog enkele producties dienen te worden afgerekend.
- 2) Deze post was in 2014 incidenteel hoog door het ontbreken van de benodigde documenten (VAR/WUO) om tot betaling te kunnen overgaan.

- 3) Betreft nog te betalen accountantskosten en advieskosten inzake de controle van de jaarrekening, de eindbalans en de liquidatie van de Stichting.
- 4) Betreft in 2016 te betalen bestuurs-, salaris- en administratiekosten i.v.m. liquidatie Stichting.
- 5) Betreft in 2015 slechts nog te betalen salariskosten 13^e run. Betreft in 2014 nog 2 jubileumuitkeringen (incl. De cao vrije dagen die hiervoor gelden) en nog te betalen overwerk.
- 6) Betreft een reservering voor outplacementkosten van ontslagen medewerkers. De reservering ultimo 2014 voor de kosten inzake de CAO-bepaling betreffende loopbaantrajecten is vrijgevallen vanwege het einde dienstverband van de medewerkers bij de Stichting Human.

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Geen

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Toelichting op de exploitatierekening 2015

	2015	2014
	€	€
Vergoedingen OCW/Raad van Bestuur Stichting NPO	4.852.096	4.486.849
Inzet over te dragen reserve media-aanbod	0	0
Bijdrage Mediafonds	873.582	1.217.931
Overige programmaopbrengsten	0	0
	5.725.678	5.704.780

(14) Vergoedingen OCW/Raad van Bestuur Stichting NPO (ex art.2.149-2.153 MW)

Dit betreffen de vergoedingen ter beschikking gesteld door de Raad van Bestuur Stichting Nederlandse Publieke Omroep ex art. 2.149-2.153 MW. Deze vergoeding is inclusief € 14.665 ten behoeve van twee uitzendingen in het Filmlab en een bijdrage voor Themakanaal Producties ad € 12.134.

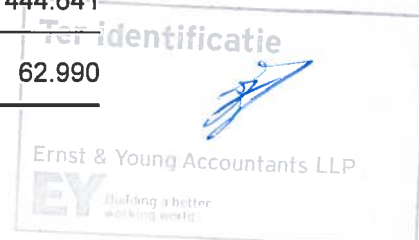
	2015	2014
	€	€
Vergoeding uitzenduren	4.380.706	4.236.496
Bijdrage frictiekosten 2014	- 50	225.086
Bijdrage frictiekosten t.b.v. liquidatie 2015	444.641	0
Filmlab uitzendingen	14.665	11.400
Bijdrage Themakanalen (overige wettelijke bijdrage)	12.134	13.867
	4.852.096	4.486.849

In 2015 werd net als in 2014 58 uur zendtijd gefinancierd voor Televisie en 175 uur voor Radio. Daarnaast heeft het Commissariaat voor de Media Human toegestaan om maximaal 58 uur extra op Televisie uit te zenden zonder financiering.

Het werkelijk aantal Televisie-zenduren over 2015 bedroeg 62 uur (2014: 71) inclusief dagtelevisie en voor Radio ongeveer 154 uur (2014 154 uur).

In 2015 heeft Human een bijdrage ontvangen in de frictiekosten i.v.m. opheffing ad € 507.631. In december 2015 zijn de ontslagvergoedingen uitbetaald en in het eerste kwartaal 2016 enkele doorlopende kosten vanwege liquidatie van de Stichting.

	2015
	€
Bijdrage frictiekosten voorschot 2015	507.631
Werkelijke kosten voor frictie	- 444.641
	62.990
Terug te betalen ultimo 2015	

De teugbetalingsverplichting is opgenomen onder de overige schulden.

In 2014 heeft Human een bijdrage ontvangen in de frictiekosten ad € 225.086. De reorganisatie is per 1-6-2014 geheel afgerond en alle ontslagvergoedingen zijn geheel uitbetaald en afgerond voor een totaal bedrag van € 225.036. De bijdrage is in 2015 definitief vastgesteld op € 225.036.

(15) Bijdrage Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties

Bedrag	Programmatitel	Nr.
€		
1.358	Congo Business Case	D1028
- 276	Morgen zien we weer	D2101
- 267	Levenslang	D3092
119.000	Home	D3196
93.000	Volgens Protocol/Rotzorg	D3210
119.767	Tussen gewone mensen wonen	D4106
26.000	Kids&Docs 4 ever	D4112
140.000	De Tegenprestatie	D4169
150.000	Vreemdelingenbewaring	D4173
164.500	Duivelse Dilemma Isa	D5121
30.000	Kids&Docs Tegenover	D5140
15.500	Duivelse Dilemma Groene Vogels	D5120
15.000	Duivelse Dilemma Weg	D5122
873.582		

(16) Opbrengst overige nevenactiviteiten

	2015	2014
	€	€
Verkoop DVD's	7.081	506
Verkoop uitzendrechten/formats	4.838	6.448
	11.919	6.954

(17) Lonen en salarissen

De personele kosten betreffen: 18,6 fulltime-equivalenten ultimo 2015 (2014: 17,2).
De salarissen zijn conform de CAO voor Omroep personeel.

	2015	2014
	€	€
Salarissen CAO personeel	905.434	836.419
Vakantiegeld	70.961	67.240
Decemberuitkering	57.127	53.235
Gratificaties/1-malige uitkeringen/mutatie jubileum voorziening	27.107	-13.250
WAO-uitkering	0	-6.469
Mutatie openstaande vakantie-uren	-52.763	34.902
Vrijval/Dotatie voorziening reorganisatie	-927.009	1.285.160
Reiskosten woon-werkverkeer	19.154	9.178
	100.011	2.266.415

Als de vrijval voorziening reorganisatie ad € 927.009 en in 2014 de dotatie ad € 1.285.160 buiten beschouwing wordt gelaten wordt zichtbaar dat de salariskosten zijn gestegen met 46k. Het aantal fte steeg van 17,2 naar 18,6 ultimo boekjaar door tijdelijke contracten van direct programmatisch personeel.

De post WAO-uitkering in 2014 behelst de ontvangen uitkering voor zwangerschap en bevalling van 1 medewerkster.

In 2015 is de reservering voor vakantiedagen afgebouwd door opname van vakantiedagen en deels door uitbetaling van de bovenwettelijke vakantiedagen.

In 2014 is de gehele voorziening voor jubilea vrij komen te vallen.

(18) Sociale lasten

	2015	2014
	€	€
Pensioenregeling	94.753	111.727
Sociale lasten	97.341	80.254
Ziektekostenverzekering	77.479	72.002
	269.573	263.983

In de pensioenlasten is in 2015 een vrijval ad € 31.851 (in 2014 ad € 17.923) opgenomen in verband met het opheffen van de pensioenvoorziening ultimo 2015.

De sociale lasten en de ziektekostenverzekering stegen door de uitbetaling van ontslagvergoedingen in 2015 en inhuur tijdelijk personeel.

(19) Bijzondere waardevermindering van vlottende activa

Door het stopzetten van de zendtijd per 1-1-2016 zijn zoveel als mogelijk de producties in 2015 uitgezonden. Niet uitgezonden producties zijn t.l.v. de exploitatie gebracht. In 2015 betrof dit 3 producties voor in totaal € 41.342 (in 2014 1 productie ad € 10.000).

(20) Directe productiekosten

	2015	2014
	€	€
<i>Technische productiekosten</i>		
Decorontwerp	4.489	4.468
Operationele productie	358.247	185.072
Filmzaken, eindbewerking en uitzending	96.443	106.051
	459.179	295.591
<i>Overige productiekosten</i>		
Honorering freelancers	934.745	988.840
Overige uitbestedingen	1.686.149	2.028.530
Reis- en verblijfkosten	91.738	87.216
Uitzendrechten	47.232	30.140
Publiciteit	48.105	23.923
Assurantiën programmatisch	4.723	6.960
B.T.W. printprijs	173	3.312
Distributiekosten uitzendrechten (sales)	5.001	1.818
Overige programmakosten	27.015	54.075
	2.844.881	3.224.814
	3.304.060	3.520.405

In 2015 werden meer zelf geproduceerde uitzendingen gemaakt waardoor vooral de technische productiekosten aanzienlijk hoger waren dan in 2014.

De overige uitbestedingen zijn ten opzichte van 2014 gedaald. Hier is een direct verband te vinden met de daling in de baten van het Mediafonds. Deze baten betreffen projectsubsidies voor projecten waarbij Human in bijna alle gevallen derden betreft om het project te realiseren.

De reis- en verblijfkosten stegen t.o.v. 2014. Dit heeft als oorzaak dat in 2015 een aantal programma's zijn uitgezonden die in het buitenland zijn opgenomen.

Onder distributiekosten uitzendrechten worden de contractueel overeengekomen afdrachten aan producenten en subsidiegevers inzake verkoop uitzendrechten opgenomen.

(21) Overige bedrijfslasten

	2015	2014
	€	€
<i>Algemene kosten</i>		
Reiskosten en overige personele lasten	20.566	42.462
Telefoonkosten	7.474	7.139
Abonnementen, tijdschriften en kantoorbehoeften	18.640	13.287
Accountants-, onderzoeks- en advieskosten	65.902	14.128
Bijdrage Humanistische Alliantie/IHEU	10.000	10.000
Administratiekosten	67.140	43.591
Web based applicatiekosten	49.104	40.152
Overig	7.568	16.034
	246.394	186.793
	2015	2014
	€	€
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur	72.228	69.832
Overig	21.151	20.568
	93.379	90.400
	339.773	277.193

Onder de overige personele lasten is de post opgenomen in het kader van de in de CAO bepalingen betreffende werkzekerheidsafspraken (loopbaantrajecten, onderzoek en opzet mobiliteitscentrum, stage- en werkervaringsplaatsen en onderzoek EVC's) vrijgevallen ad 14k.

In de post accountants-, onderzoeks- en advieskosten zijn de kosten voor de jaarrekeningcontrole ad 11k begrepen en een geschat bedrag aan accountantskosten inzake opheffing/liquidatie ad 12k en de controle van de eindbalans ad 12k. Tevens zijn hier de extra accountantskosten verantwoord voor het opstellen van de jaarrekening 2014 op liquidatiegrondslag ad 10k.

Vanaf 1 januari 2012 wordt de administratie van Human gevoerd door de afdeling FEO van de VPRO. Hiervoor zijn administratiekosten verschuldigd. Aan doorlopende kosten in 2016 is hier 21k verantwoord.

Ook voor de bouw van de nieuwe site, waarbij gebruik gemaakt is van de architectuur en structuur van de VPRO-site waren in 2013 bouwkosten verschuldigd. In 2014 zijn alleen onderhouds- en ontwikkelingskosten verschuldigd.

In de post overige algemene kosten waren in 2014 o.a. een workshop "digitale toekomst" voor het bestuur opgenomen ad € 1.850, een investering in gezamenlijke branding ad € 8.275 en denksessies met het personeel ad € 1.260.

(22) Rentebaten en -lasten

Aangezien het saldo liquide middelen en het rentepercentage daalden t.o.v. 2014, daalde ook de rentebaten van € 8.520 naar € 9.322.

Human heeft bij de ING een zaken bonusrekening met een variabele rente. Het percentage wijzigde op:

- 1 januari van 1,35% naar 1,15%
- per 20 maart naar 1,05%
- per 14 juli naar 0,95%
- per 2 oktober naar 0,85% en
- per 12 december naar 0,75%.
- Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking aan Human.

Lasten onafhankelijk Product

De totale lasten, zoals opgenomen in de exploitatierekening 2015, die samenhangen met de verzorging van media-aanbod dat bestaat uit Europese producties die kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke productie bedroegen in 2015 € 1.669.874.

Bartering-contracten (Model VIII)

De Stichting Humanistische Omroep maakte geen gebruik van Bartering contracten.

Honorarium accountant

Het honorarium voor de controle van de jaarrekening bedraagt in het verslagjaar in zijn geheel € 11.075 (2014: € 10.169) (inclusief niet verrekenbare btw).

Bezoldiging bestuurders, directie en toezichthouders

Het toezichthoudende bestuur van Human is onbezoldigd.

De bezoldiging van de directeur de heer A. Janssens bedroeg € 162.488.

Er waren geen overige voorzieningen betaalbaar op termijn c.q. ontslagvergoedingen ultimo 2015.

De directeur heeft een dienstverband voor onbepaalde tijd. Dit dienstverband wordt overgenomen door de Vereniging Investeer in Human.

Samenstelling bestuur Human per 31-12-2015

M. Sturm (voorzitter)

L.M. Bouwmeester-den Broeder (penningmeester)

F. Tabarki

S. Bakker

Dagelijks bestuur

A. Janssens

Mutaties in bestuur in 2015

S.H. in't Veld (afgetreden)

Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep

Bij Human is een presentator werkzaam die binnen de CAO voor omroeperspersoneel gehonoreerd wordt (salarisklasse H). De honorering blijft derhalve onder het maximum.

Daarnaast wordt incidenteel een presentator met een "VAR/WUO voor presentatie" ingehuurd.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Krachtens de WNT zijn bij algemene maatregel van bestuur, bij ministeriële regeling en in beleidsregels algemene regels en specifieke (sectorale) regels vastgesteld. Op grond van de WNT mag in 2015 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector

behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2015 neer op € 178.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 7,5% en voor de overige leden 5% van het bezoldigingsmaximum. Het toezichthoudende bestuur van Human is onbezoldigd.

Bezoldiging topfunctionarissen;
Leidinggevende topfunctionarissen

	2015	2014
A. Janssens		
Functie	directeur	directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning	€ 131.600	€ 120.098
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0
Voorzieningen tbv beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremies)	€ 14.295	€ 17.235
Totaal bezoldiging	€ 145.895	€ 137.333
Toepasselijk WNT-maximum	€ 178.000	€ 230.474

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2015 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de stichting en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Alle transacties met verbonden partijen zijn onder normale marktvoorwaarden tot stand gekomen en hebben een zakelijk karakter.

Aantal FTE ultimo boekjaar (model V b)

	Radio	Televisie	Overig media- aanbod	Totaal publieke media- opdracht	Neven- activiteiten	Totaal
Eigen medewerkers direct	3,9	10,9	0,7	15,5	0	15,5
Eigen medewerkers indirect	0,4	1,7	0	2,1	0	2,1
Totaal Human	4,3	12,6	0,7	17,6	0	17,6

Gemiddeld aantal FTE boekjaar (model V c)

	Radio	Televisie	Overig media- aanbod	Totaal publieke media- opdracht	Neven activiteiter	Totaal
Eigen medewerkers direct	3,9	12,5	0,7	17,1	0	17,1
Eigen medewerkers indirect	0,4	1,2	0	1,6	0	1,6
Totaal Human	4,3	13,7	0,7	18,7	0	18,7

Voor nevenactiviteiten waren medewerkers slechts een aantal uren werkzaam in 2015. Voor het overzicht in fte verwaarloosbaar. De Stichting Humanistische Omroep heeft geen verenigingsactiviteiten.

De gemiddelde fte's zijn berekend op basis van de fte's ultimo iedere maand.

Overige gegevens

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is geen regeling opgenomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

Voorstel resultaatbestemming

Van het positieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering ad € 1.732.700 is € 2.990 ten gunste gebracht aan de RMA. Het restant is als over te dragen reserve media-aanbod opgenomen onder de overige schulden.

Dit voorstel voor resultaatbestemming is in de jaarrekening verwerkt.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 9 april 2015 heeft Human een brief ontvangen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake de uitwerking van het "regeerakkoord Bruggen slaan". In deze brief wordt aangekondigd dat de bekostigingsrelatie met Stichting HUMAN wordt beëindigd per 01-01-2016. De jaarrekening 2015 is opgesteld op basis van liquidatie grondslagen. In 2016 dient nog een eindbalans te worden opgesteld.

Er zijn verder geen gebeurtenissen na balansdatum die vermeld moeten worden.

Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina's.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Stichting Humanistische Omroep

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2015 van de Stichting Humanistische Omroep te Hilversum gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, het kasstroomoverzicht 2015 en de exploitatierekening over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Stichting Humanistische Omroep is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2015 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media- instellingen 2015. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2015 en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting Humanistische Omroep. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheid criteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Stichting Humanistische Omroep gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Humanistische Omroep per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2015 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015, in alle van materieel zijnde aspecten, voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media- instellingen 2015.

Benadrukking van de toelichting algemeen en grondslagen voor de waardering

Wij vestigen de aandacht op de toelichting Continuïteit opgenomen in "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling", waarin de ontwikkelingen zijn uiteengezet die onder andere als gevolg hebben dat de jaarrekening is opgesteld op basis van liquidatiewaarde. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 18 april 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.H.A. de Jong RA